

GALAXIE
LECTURĂ

Luceafărul

Săptămânal de cultură editat de Fundația Luceafărul
Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România
An XVI, Nr. 19 (808), Marți, 27 mai 2008, 20 pagini. Preț: 2 lei

Apare cu sprijinul
Primăriei sectorului 2 București,
primar Neculai Onțanu

PROLOG

Mă gândesc în acest număr al săptămânalului, înscris în peisajul literar românesc, ca un simbol al unei generații care a trăit în perioada de tranziție de la comunism la democrație. În acest număr, înscris în peisajul literar românesc, ca un simbol al unei generații care a trăit în perioada de tranziție de la comunism la democrație. În acest număr, înscris în peisajul literar românesc, ca un simbol al unei generații care a trăit în perioada de tranziție de la comunism la democrație.

Anul I Nr. 1, 15 Iulie 1958. — Apare la 1 și 15 ale lunii — 16 pagini — 1 lei

Luceafărul

REVISTĂ A UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

IN ACEST NUMAR

LABOREAZA:

- ARGHEZI
- BALAN
- BOUREANE
- BRAD
- CAMILAR
- CASSIAN
- DEMETRIUS
- DIMA
- DRAGOMIR
- GAFIȚA
- GALAN
- LIMAN
- MARTIN
- MILICESCU
- NOVICOV
- OPREA
- SCIALOJA

Luceafărul

Revistă a
Uniunii Scriitorilor
din România

Critica
„anului
literar“

Luceafărul
Săptămânal de cultură editat de Fundația Luceafărul
Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România

IN ACEST NUMAR:

- ADRIAN C. ROMILA: *La stăruie*
- ADRIAN C. ROMILA: *Adrian C. Romila*
- BOGDAN GHIU: *Cartea de Săptămână*
- SERGIU TÂMBULEA: *Comuniste*
- RODICA GÂMBEA: *Văcărița și viața*
- MIRCEA CHELEBUCU: *Carte de la un prieten*
- ADRIAN MIBELACHE: *Carte de la un prieten*
- ADRIAN MIBELACHE: *Carte de la un prieten*

NICHITA STĂNESCU - 75

ANIVERSAR
RUXANDRA GAROFANI

GELU DORIAN
Căteva zile
de tristă

Interviuri Luceafărului
ADAM J. SORKIN
în dialog cu
Irina Grigorescu Pană

519484891540011 19

Anul XXV
5
1979
Sâmbătă
31 Iunie
1981
8 pagini
1 lei

Luceafărul

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Din istorie în prezent

LITERATURA TINERILOR

tendințe
stiluri
opinii

Scriitorii tineri, și cu un interes stăruitor să găsească o dezvoltare care, printre altele, să dea de așteptat, ca și pentru mine, mai sus este Luceafărul, să coltească la lucru cu entuziasm și un spirit de neapă, duce legătura cu românii.

EUGEN SIMION

IN SPIRITUL ADEVĂRULUI

N. MANOLESCU

ÎNTOARCEREA CRITICULUI LA UNELTELE SALE

D. TĂPENEAG

IN CĂUTAREA UNEI DEFINIȚII

Un martor din apropiere Gabriel Dimisianu

Împrejurarea că am lucrat din 1958 la „Gazeta literară” și din 1968 la „România literară” a făcut din mine un martor din apropiere, ca să spun așa, al istoriei de 50 de ani a „Luceafărului”. Redacțiile revistelor noastre s-au învecinat tot timpul, mai întâi în imobilul simandicos din Ana Ipătescu 15, unde au funcționat până în 1974, apoi la dezagrabila Casă a Scânteii, până în 1990, iar acum la Casa Vernescu, în anexa tot mai dărăpănată a luxului Cazinou.

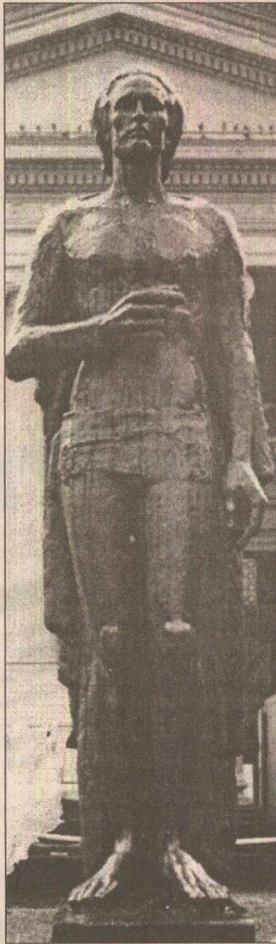
Au fost epoci faste și nefaste în istoria de 50 de ani a revistei. Începutul a fost marcat de semnele epocii. „Luceafărul” continua și în spirit „Tânărul scriitor”, revista însoțitoare a Școlii de literatură „Mihai Eminescu”, o instituție tipic proletcultistă. Totuși noua revistă publică tineri cu adevărat talentați, în special la rubricile „Dintre sute de catarge” și „Steaua fără nume”, girate de Mihaela Dragomir. Constanța Buzca, Gabriela Melinescu, Gheorghe Pituș, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Marius Robescu sunt printre poezii încurajați de revistă în anii lor de început. De ei îmi amintesc acum, dar mai sunt desigur și alții.

Nefastă a fost numirea lui Eugen Barbu la conducerea revistei, în 1963. Conflictual și resentimentar, înconjurat de toți frustrații lumii literare, Barbu a făcut să fie atacați în revistă mai toți scriitorii buni de atunci. Acționând oarecum în contrasens cu spiritul momentului, care era acela al unei relative liberalizări, Barbu a fost înlocuit la conducerea revistei, în 1968, cu Ștefan Bănuțescu, redactor-șef pentru următorii patru ani. Aceasta a fost o epocă bună a „Luceafărului”, aproape depolitizat, orientat spre valori. Din echipă au făcut parte, după cât îmi amintesc, Gabriela Melinescu, Sânziana Pop, Dan Cristea. Colaborau frecvent Nicolae Manolescu (rubrica „Teme”), Eugen Simion, Mircea Iorgulescu, Mircea Martin. În „Luceafărul” condus de Bănuțescu a debutat în critică Alex Ștefănescu, recomandat de Manolescu, mentorul său. În același spirit va fi condus „Luceafărul”, încă doi ani, de Virgil Teodorescu, dar între timp are loc o nouă răsucire a liniei politice generale. O răsucire către închidere. De ea profită scriitorii oportuniști și forțele conservatoare din lumea literară. „Luceafărul” va fi condus de-acum încolo de activiști politici, strict controlați de partid, preținși scriitori care fac din revistă un oficiu al protocronismului agresiv, așa cum se știe. După 1990, sub direcția lui Laurențiu Ulici, revista e alta, orientată către valorile autentice. În ultimul deceniu, regretatul Marius Tupan are meritul de a o fi menținut în viață, luptându-se cu mari dificultăți materiale și reușind să reinstituească acordarea anuală a unor premii.

În prezent, „Luceafărul” este condus de o nouă echipă și dă semne extrem de promițătoare de revigorare. Le urez celor care o alcătuiesc să fie solidari și să continue în același spirit ceva ce au început atât de bine.

Stimați colegi,

Cu ocazia Semicentenarului Revistei „Luceafărul”, în numele Asociației Scriitorilor din București, dar și în numele meu, ca un colaborator statornic la seria din anii 1990 și la suplimentele sale, „Nouăzeci” și „Lucifer”, adresez acestei reviste de mare însemnătate și valoare culturală cele mai bune urări de continuitate spornică a misiunii sale nobile.

În special după anul 1990, când a fost practic reînființat de Laurențiu Ulici și condus apoi de la fel de regretatul Marius Tupan, „Luceafărul” a fost pentru scriitorii bucureșteni o tribună pentru libera exprimare a ideilor și un loc privilegiat pentru contactul operelor lor cu publicul. Premiile Revistei „Luceafărul”, acordate ani la rând în vechea redacție, continuate la începutul anilor '90 și apoi reluate după 2004, au răsplătit adesea cele mai valoroase opere ale membrilor Asociației Scriitorilor din București, din care, de asemenea, redactorii revistei au făcut parte în majoritatea lor.

Semicentenarul Revistei „Luceafărul” se sărbătorește în acest an 2008 într-un moment în care Uniunea Scriitorilor din România și Asociația Scriitorilor București derulează proiecte literare și de imagine dintre cele mai importante și la care, de pe acum, „Luceafărul” este partener. Noua formulă a revistei

și valoarea ei de astăzi se pretează excelent pentru a fi un sprijin real al acestor proiecte. „Luceafărul” este și va fi un săptămânal al excelenței literare și culturale în general.

Fie ca momentul festiv al Semicentenarului să reprezinte un nou răsărit pentru un „Luceafăr” care, la o vîrstă atât de frumoasă, își păstrează tinerețea veșnică „și nu cunoaște moarte” – după spusele poetului.

La Mulți Ani!

Horia Gârbea

Președintele Asociației Scriitorilor București

Luceafărul

Director: Dan CRISTEA

Redactor-șef: Horia GÂRBEA

Redacția: Simona GALAȚCHI, Gelu NEGREA,

Stelian TĂBĂRAȘ

Concept layout: Adrian BALTAG –

www.dtp-factory.ro

DTP: Ionela STANCIU

Revistă de cultură ISSN – 1220-627X

Editor: Fundația Luceafărul

Apare săptămânal sub egida și cu sprijinul

Uniunii Scriitorilor din România

An XVI, nr. 19 (808), 27 mai 2008

Responsabil de număr:

Simona GALAȚCHI

Art director: Mihai ZGONDOIU

Coordonator pre-press: Alexandru FARCAȘ

Administrație, difuzare: Eugen CRIȘAN

Tipărit la CROMOMAN

Revista „Luceafărul” este membră a Asociației Revistelor, Imprimeriilor și Editurilor Literare (A.R.I.E.L.)

Adresa redacției: Calea Victoriei, nr. 133, București, sector 1

Tel./Fax: (021)-212.79.94 ; Tel: (021)-312.96.93

email: fundatia_luceafarul@yahoo.com

www.fundatialucaefarul.ro

www.revistalucaefarul.ro

Banca Comercială Română – Sucursala Sector 1, București

Cont Lei: RO17RNCB0072049692900001

Cont Euro: RO33RNCB0072049692900004,

COD SWIFT: RNCB - ROBU

IMPORTANT! Colaboratorii ne pot trimite materiale doar în format electronic și culese cu semne diacritice!

Reguli generale de corespondență cu redacția: Manuscrisele nesolicitate și nepublicate nu se înapoiază. Textele trimise către rubrica Poșta redacției vor purta pe plic mențiunea respectivă.

Conform prevederilor Statutului, Uniunea Scriitorilor din România nu răspunde pentru politica editorială a publicației și nici pentru conținutul materialelor publicate. Revista „LUCEAFĂRUL” promovează diversitatea de opinii, iar responsabilitatea afirmațiilor cuprinse în paginile sale aparține autorilor articolelor.

DIFUZARE

Revista „Luceafărul” poate fi cumpărată de la chioșcurile RODIPET și IMPACT din București și din țară. În București mai poate fi găsită la librăria de la Muzeul Literaturii.

ABONAMENTE revista „LUCEAFĂRUL”

● Abonamente se pot face la toate sucursalele RODIPET și POȘTA ROMÂNĂ. Revista „Luceafărul” este înscrisă în Catalogul Publicațiilor RODIPET la nr. 2048. În Catalogul de Presă/2008 editat de Poșta Română găsiți revista „Luceafărul” cu nr. de cod 19365, la capitolul 6, pag. 48.

● Se pot face abonamente și direct la Fundația „Luceafărul”, expediind banii prin mandat poștal sau prin ordin de plată în contul RO17RNCB0072049692900001, BCR – Sucursala Sector 1, București și trimițând apoi o copie după dovada plății abonamentului pe adresa fundației, Calea Victoriei, Nr. 133, București, Sector 1 sau prin e-mail la fundatia_luceafarul@yahoo.com împreună cu Talonul de abonare completat.

Număr abonamente contractate începând cu data de

3 luni (13 numere) 26 lei

6 luni (26 numere) 50 lei

12 luni (48 numere) 90 lei

● **PROMOȚIONAL:** La un abonament făcut direct aveți 30 % reducere pentru cel de-al doilea, iar pentru două abonamente întregi făcute, aveți 50 % reducere pentru al treilea.

● **Cititorii din străinătate** sunt rugați să trimită dovada plății a 200 de euro prin mandat poștal sau prin transfer bancar în contul RO33RNCB0072049692900004, Cod SWIFT: RNCB - ROBU, BCR – Sucursala Sector 1 pentru abonamentul pe un an. Copia acestei dovezi și adresa completă se expediază pe adresa redacției sau se trimite prin e-mail, cu specificarea Abonamente revista „Luceafărul”.

Pentru relații suplimentare legate de distribuție nu ezitați să ne contactați la numerele de telefon: 0727-87.22.76 sau 0722-15.26.69.

Un Luceafăr cu umbre și lumini

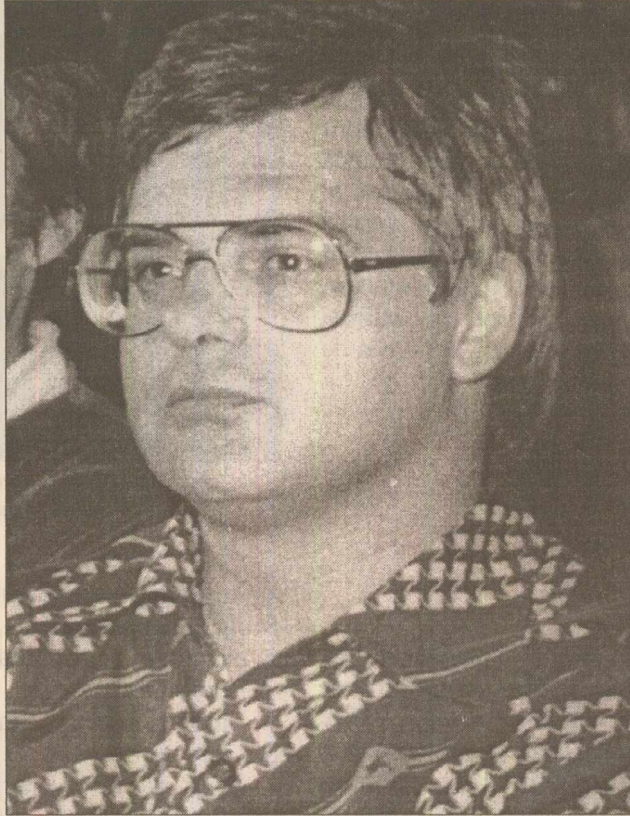
Semicentenar
Luceafărul

DAN CRISTEA

DRevista „Luceafărul” va împlini, pe data de 15 iulie 2008, cincizeci de ani de existență neîntreruptă. Este un moment festiv, desigur, atât pentru viața revistei, cât și pentru comunitatea presei noastre literare, dar ar fi o eroare să tratăm acest moment numai într-un mod pur triumfalist. Dimpotrivă, împlinirea semicentenarului luceferist s-ar putea constitui și într-un prilej de reflecție asupra funcționării revistelor noastre literare și mai ales a celor care, precum „Luceafărul”, au apărut și apar sub egida Uniunii Scriitorilor.

Într-adevăr, „Luceafărul” se bucură de istoria celor cincizeci de ani de existență, însă mai bine de treizeci dintre aceștia s-au petrecut în condițiile unui regim totalitar, regim care a căutat prin toate mijloacele, și uneori chiar a și izbutit, să-și aservească cultura și să-i înregimenteze pe oamenii de cultură potrivit scopurilor sale declarate propagandistice. Din acest punct de vedere, „Luceafărul” împărtășește, în multe privințe, soarta mai tuturor revistelor literare apărute în România după instalarea puterii comuniste. În condițiile unei prese și ale unei piețe editoriale libere, o revistă ia ființă și se manifestă, în primul rând, ca un suport pentru apariția, promovarea și recunoașterea unui grup literar. O revistă ar însemna astfel afinități, gusturi, preferințe, preocupări și atitudini comune sau împărtășite față de cultură, față de literatură. Tuturor acestor fermenti adevărați, de coagulare în jurul unui crez artistic, la noi le-a ținut locul, înainte de '89, directiva, indicația, controlul, dar și intriga, manipularea sau jocurile de putere din partidul atotstăpânitor.

O privire asupra istoriei revistei în această perioadă, eliberată, pe cât posibil, de orice resentimente ori prejudecăți revanșarde, ne scoate înainte un drum sinuos, presărat uneori cu reușite, alteori blocat direct în eșecuri, dar niciodată ceva care ar semăna unei dezvoltări, unei continuități organice, normale, condiționate din interior. În fruntea acestei reviste, apărute la sfârșitul obsedantului deceniu, într-un moment care coincide cu retragerea din țară a trupelor sovietice de ocupație, cu încercările tot mai evidente de lepădare de proletcultism și de normele aberante ale realismului socialist, s-au perindat, de-a lungul celor trei decenii, mai multe conducători, unele cu o viață mai lungă, altele silite să se retragă la scurt timp după instalare. De ce lucrurile s-au petrecut într-un fel și nu în altul demonstrează din plin arbitrarul imixtiunii politice și administrative în viața revistei. Deciziile se iau undeva, „sus”, departe de cei care scriu și compun publicația, așa cum se întâmplă, de altfel, în toate instituțiile culturale ale epocii. Nu e de mirare astfel că programele „Luceafărul” se schimbă aproape cu fiecare nouă echipă de conducere, că acestea sunt, în marea majoritate, convenționale și

stereotipe, retorice și propagandistice, exprimând, în genere, fluctuațiile de destindere și cenzură din orientările partidului unic privitoare la cultură și la problemele literare. Ceea ce se clama cu maximă generozitate, de pildă, în numărul întâi al „Luceafărul”, și anume faptul că revista se adresează în primul rând tinerilor, „celor care s-au afirmat, sau celor care se vor afirma”, devine, într-o perioadă de timp ulterioară, un soi de leitmotiv declamativ, o himeră verbală care a bântuit, ani și ani, prin speranțele și așteptările multor autori îndreptățiți la o asemenea deschidere spre noi generații. La fel se întâmplă de multe ori și cu frazele-program care stipulau prioritatea în revistă a valorilor literare autentice, acționându-se în realitate tocmai împotriva criteriilor axiologice afișate.

Revista, în istoria ei, a cunoscut, firește, și perioade de timp favorabile și creative, legate atât de generozitatea, echilibrul, perspectiva, spiritul critic sau abilitatea scriitorilor puși în fruntea publicației (Ștefan Bănuțescu, Virgil Teodorescu, însoțiți de capabile echipe de conducere), cât și de scurtele răgazuri de dezgheț din atmosfera politică și ideologică a Istoriei mari. Dar ceea ce a contribuit, înainte de toate, la renumele, prestigiul și succesele „Luceafărul”, atâtea câte au fost, e reprezentat de talentul, înzestrarea, abnegația și dragostea pentru literatură a tinerilor scriitori, poeți, prozatori, esești ori critici, mai ales din anii '60 și '70, care au susținut prin creațiile lor paginile

publicației. Aici au debutat, s-au afirmat, au colaborat sau au cunoscut consacrară, printre alții, Constanța Buzea, Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Gheorghe Pituț, Adrian Păunescu, D. R. Popescu, Fănuș Neagu, Ion Gheorghe, Ilie Constantin, Horia Pătrașcu, Mircea Dinescu, Sânziana Pop, Gabriela Adameșteanu, Ioana Ieronim, Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Alexandru George, Mircea Iorgulescu, Alex. Ștefănescu. Numeroase nume se mai pot adăuga la acestea deja citate, dar gândul semnatarului acestor rânduri de aducere aminte se îndreaptă, subiectiv și cu memorii neșterse, spre cei plecați, la un moment dat, în exil (Gabriela Melinescu, Dorin Tudoran), ca și spre cei, dintre colegii de redacție, plecați pentru totdeauna în neființă (Marius Robescu, Grigore Hagiu, Nicolae Velea, Cezar Baltag, Gheorghe Suciu, Dan Laurențiu, Nicolae Ciobanu, Cezar Ivănescu, Matei Gavril).

Din păcate, la câțiva ani după Tezele din iulie 1971, care propăvăduiau, în materie de cultură, „cerințele educației comuniste” sau „interesele construcției socialiste”, îndemnând, printre altele, la condamnarea cărților care „promovează idei și concepții dăunătoare”, revista „Luceafărul”, sub conduceri impuse de partid și în disprețul adeziunilor breslei, cunoaște perioadele cele mai negre din istoria sa de trei decenii ante'89. Treptat, dar cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, spre sfârșitul anilor optzeci, cea de-a doua revistă - fanion a Uniunii Scriitorilor, după „România literară”, se transformă, după cum se știe, în publicația-lampadofor a protocronismului, antioccidentalismului și naționalismului ceaușist. Puține semnături noi, de valoare, mai reușesc să străbată prin noianul de dezbateri și campanii, de întâlniri teoretice și mese rotunde care promovează, sub diverse forme, linia partidului, iar, pe de altă parte, agresivitatea și disensiunea în lumea breslei scriitoricești, deja nesolidară prin definiție. Campania dusă în revistă, timp de 132 de numere, împotriva „Europei libere” și a scriitorilor din exil rămâne drept una din paginile cele mai contestabile din istoria „Luceafărul”, întrecând, prin deformare, delațiune și violență, până și campaniile de așa-zisă „demascare” din epoca proletcultistă. Este momentul ca, într-o totală despărțire de umbrele și imaginile negative, „Luceafărul” să-și asume acum, cu spirit critic, injustițiile și deformările trecutului. Greșelile, ca și succesele fac parte deopotrivă din istoria revistei.

Incertitudinile, ezitățile și greutățile cu care s-a confruntat revista, ca și celelalte publicații literare, în perioada de tranziție, de după 1989, nu sunt foarte departe și nici foarte diferite de problemele și întrebările de care ne izbim chiar și acum, în prezentul prezentului. Prin eforturile lui Laurențiu Ulici, revista „Luceafărul” s-a primenit într-o serie nouă, debarasându-se de urmele și umbrele trecutului, devenind, pentru prima oară în istoria ei, o revistă gândită și direcționată eminentamente de scriitori. Cu alte cuvinte, o revistă independentă de puterea politică. Revista a trebuit totuși să învețe o lecție nouă, pe care, și acum, tot încercăm să ne-o însușim cât mai bine, cu toate riscurile inerente. Și anume, lecția că într-o piață editorială liberă o publicație, fie ea și literară, este dependentă de mișcările de opinie, ca și de mișcările de ofertă și consum. Este o lecție, în primul rând, de supraviețuire, căreia Marius Tupan i-a făcut față, cu perseverență și risipire de sine, vreme de opt ani. Ca și povestea, lecția continuă.

Lectura editorialelor-program, cu tipica lor frazare angajată în începuturi de drum, programe cu care ne-au obișnuit, până la saturare, revistele literare din perioada comunistă la fiecare reînnoire de conducere, ar trebui să ne facă reticenți, ba chiar să ne lecuiască pe vecie de astfel de șabloane retorice. Nici măcar celebrarea unui semicentenar nu justifică emiterea de previziuni. Viața unei reviste, ca și viața unei ființe umane, ține de imponderabile. Așadar, cu bun simț, cu spirit critic, fără emfază, dar cu ținută, ne propunem să durăm, onorând în acest fel chiar cei cincizeci de ani de istorie ai „Luceafărul”.

Sânziana Pop, Ștefan Agopian, Cornel Ungureanu, George Țârnea și Dinu Flămând

Din istorie în prezent

**Revista „Dacia literară“, Iași
Inițiator și coordonator al seriei noi:
Lucian Vasiliu**

„Lucafărul“... Laurențian

Între anii 1972-1974 mă aflu în București, elev al Școlii Postliceale de Biblioteconomie. Aveam 19 ani...

Citeam, scriam, frecventam cinacluri literare, vizitam muzee, hălăduiam prin Cimitirul Bellu...

În primăvara anului 1973 m-am dus să-i fac o vizită poetului și eseistului Dan Laurențiu. Pe atunci, redacția revistei „Lucafărul“ se afla într-o casă veche de pe strada Ana Ipătescu.

Știam multe despre Dan Laurențiu: era din localitatea Podu Iloaiei, de lângă Iași, absolvise Filosofia, lucrase un timp la revista „Cronica“, legase o prietenie specială cu junii poeți orfici Mihai Ursachi și Cezar Ivănescu, în anii studenției ieșene.

M-am recomandat. I-am înmănat vreo 15 poezii în manuscris. M-a invitat să iau loc pe un scaunel de lângă biroul lui. Aflând că sunt bărlădean cu tangențe ieșene, profitând și de faptul că la ora aceea matinală redacția era aproape pustie, mi-a oferit o cafea și a început să-mi citească textele.

S-a oprit, încântat, la poemul pe care i-l dedicasem lui Mihai Ursachi.

– Este marele meu prieten de la Iași! a exclamat Dan Laurențiu, cu privirea lui de fahir rătăcit pe mal dâmbovițean. Dar să știi că el își scrie numele URSACHI, cu i, nu... Ursache (așa cum îl grafiasem eu)!

A luat o cariocă dintr-un borcan pentru iaurt, plin de condeie, a corectat, murmurând: – Așadar, tinere poet, Ursachi, nu Ursache!

Acum, cu gândul la cei 3... orfici (Laurențiu, Ursachi, Ivănescu), echipa de la revista „Dacia literară“ privește admirativ câmpul spiritual, astral, cu „Lucafărul“ terestru aflat la aniversare (lumină, armonie, travaliu expresiv).

**Grupul de presă on-line
„Intermundus Media“**

Înființată în 1958 ca o continuare posibilă a publicației ardelenesti omonime

– creație a lui Octav Tăslăoanu la începutul secolului trecut – revista „Lucafărul“ (care inițial ar fi trebuit să aibă ca titlu „Miorița“) și-a confirmat numele simbolic în decenii de acțiune neîntreruptă situată sub semnul lecției eminesciene. Revista, „eminesciană“ ca atitudine și obiective, îngrijindu-se de vocile noi și de continuitatea răspândirii marilor valori, a avut – în ciuda unor fluctuații inevitabile – ecou și prestigiu și, până la urmă, a făcut „epocă“. Istoria ei va trebui scrisă atunci când privirea calmă va fi posibilă și semnificația acțiunii ei – căutată. Viitorul o va confirma într-o Românie mai senină decât cea de azi.

**Revista „Viața Românească“
Redactor-șef: Nicolae Prelipceanu**

Ce mai înseamnă azi 50 de ani!

Semicentenarul *Lucafărului* vine alături de centenarul SSR, pe care ni l-am însușit cu toții. Îi urez acestei tinere semicentenary să-și continue calea deschisă, eliberată de cam murdărele campanii antedecembriste, cu ridicolul protocronism în frunte. Ca unul care am participat la prima deschidere a revistei, în 1990, alături de Laurențiu Ulici, mă simt solidar cu Dan Cristea și cu noua direcție a întregii redacții de a o readuce în prima linie a vieții literare românești. O revistă vie, cu cronici care trebuie neapărat citite, cu atitudini vesele și triste, „Lucafărul“ de azi tinde să devină ceea ce așteaptă de la un săptămânal cititorul antrenat. Vă rog să mă scuzați, dragi prieteni, dacă la centenar o să fiu ceva mai obosit; o să trebuiască să vă dispensați de salutul meu, dar sper să fie altele, mai entuziaste și mai temeinice.

**Revista „Steaua“, Cluj-Napoca
Director: Aurel Rău;
Redactor-șef: Adrian Popescu**

La sărbătoarea „Lucafărului“

Colegii de scris de dincoace de munți salută condeiele mai vechi și mai noi

În redacția „Lucafărului“: Cornel Regman, Gabriela Melinescu, Sânziana Pop, Radu Boureanu, Laurențiu Fulga.

ale revistei „Lucafărul“ – importantă publicație românească –, una care a știut să promoveze literatura de actualitate, valorile perene.

Salutăm astfel o continuitate și o situație într-un viu prezent.

Dintr-o urare de stea, îi dorim revistei sărbătorite ca, mereu, sus să răsară!...

**Revista „Paradigma XXI“, Drobeta
Turnu-Severin**

Semicentenarul revistei „Lucafărul“ ne prilejuiește nouă, celor (mult) mai tineri, ca prezență în spațiul cultural românesc, bucuria de a vă fi alături în aceste momente de firească emoție sărbătorească.

Primiți, așadar, salutul nostru cordial, împreună cu expresia celor mai calde și mai sincere sentimente de prețuire pentru tot ceea ce a fost și continuă să fie „Lucafărul“ în spiritualitatea vie a acestui popor.

Acum, după 50 de ani de apariție neîntreruptă (performanță cu care nu se pot mândri foarte multe publicații de la noi), realizăm cu toții nu numai cu admirație, ci și cu o, de înțeles și de iertat, picătură de invidie colegială, că „Lucafărul“ are deja mai mult decât un trecut: are o istorie.

În semn de solidaritate literară, vă dorim și un viitor pe măsură, încărcat de împliniri și succese. (Redacția)

**Revista „Drama“
Director: Mircea Ghițulescu**

„Lucafărul“ a creat încă de la apariție o mare și fertilă confuzie culturală. Dacă pomenești de „Lucafărul“, nu se știe dacă e vorba de celebrul poem eminescian sau despre astrul dimineații. Oricum, nu mai puțin cunoscuta revistă literară care poartă acest nume nu are decât de profitat din această confuzie. Revista a câștigat mereu prin schimbare. Poeții vremii, Mihai Beniuc și Mihai Dragomir, care s-au ocupat de primele numere ale revistei, au fost schimbați de romancierul Eugen Barbu, acesta de Adrian Păunescu, dar cel care a reușit să facă posibilă continuitatea revistei în haosul de după 1990 a fost Marius Tupan. Înțepenită

aproape două decenii într-o formula unică, noul „Lucafăr“ rezistă tot prin schimbare. Noua echipă redacțională condusă de Dan Cristea și Horia Gârbea au făcut pași mari pe calea schimbării și, din ecourile pe care le-am recepționat, „Lucafărul“ a devenit o revistă foarte citită. Sunt onorat să mă număr printre colaboratorii ei și îmi doresc să trăim ca doi buni prieteni o sută de ani.

Revista „ARCAD@“

Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de apariție a revistei „Lucafărul“, revista „ARCAD@“ vă urează cât mai multe succese în viitor. Revista „Lucafărul“ s-a impus pe piața culturală din România ca o prezență inedită, combinând stilurile și apropiind literatura scrisă de tineri de literatura scrisă de mari maeștrii. Prin abordarea unică, „Lucafărul“ a devenit o bornă imposibil de ignorat în cultura română astăzi. Vă salutăm și vă urăm o viață cât mai lungă și cât mai multe împliniri în viitor! (Redacția)

**Revista „Scrisul Românesc“, Craiova
Redactor-șef: Florea Firan**

Ce vârstă minunată!

În constelația presei literare românești, „Lucafărul“ și-a dobândit un loc distinct, remarcându-se prin debutarea și încurajarea talentelor tinere. Se spunea că celui care a primit „botezul“ „Lucafărului“ i s-a deschis și calea spre afirmare și obținerea statutului de scriitor.

Condusă de poeți și prozatori, esești și critici literari de primă mărime și având colaboratori pe aceeași măsură, „Lucafărul“ a devenit, alături de „România literară“ și alte publicații importante, un adevărat reper pentru revuistica românească.

La această minunată vârstă, colectivul redacțional al revistei „Scrisul Românesc“ își exprimă gratitudinea față de cei care au întemeiat și au condus publicația, față de colaboratorii de ieri și de azi și urcăză echipei actuale, condusă de criticul Dan Cristea, viață lungă și frumoase împliniri!

Cassian Maria Spiridon, Iustin Panța, Ioan Flora

* * *

**Revista „Pro Saeculum”, Focșani
Redactor-șef: Mircea Dinutz**

Felicitări la împlinirea a 50 de ani de la apariție... „Luceafărul”, în anii săi cei mai buni, a fost una dintre revistele care ne-a încântat tinerețea, ne-a format ne-a ajutat să ne formăm gustul, să avem simțul valorii și să-i respectăm pe aceia care ne dăruiesc sufletul lor – ofrandă. Ne-a ajutat să ne regăsim și să iubim (lucid) literatura. Rămâne să ne reamintim, cu nostalgie, momentele ei de glorie și de strălucire, de maturitate creatoare. Vă urez o viață cât mai lungă, numere cât mai consistente și, mai ales, spirit critic – de care e mare nevoie!

* * *

**Revista „Memoria”
Redactor-șef: Micaela Ghițescu**

„Memoria – revista gândirii arestate” felicită călduros, cu ocazia semicentenarului, revista „Luceafărul” – în care cu toții am debutat cândva, în tinerețea noastră dificilă – urându-i o viață cât mai lungă și rodnică, spre a sprijini în continuare cultivarea sensibilității literare și a conștiinței civice a cititorilor săi. La mulți ani, „Lucefere”, și un gând pios lui Marius Tupan.

* * *

**Revista „Fereastră”
Director: Emil Proșcan**

**Draga noastră adolescență, numită revista
„Luceafărul”**

Noi, cei născuți prin anii '50, îți rămânem datori pentru zbor, pentru libertatea puțină, dar adevărată, pe care o cumpăram de la chioșcurile de ziare.

Îți rămânem datori pentru Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Geo Dumitrescu, Nicolae Manolescu, Ioan Alexandru, Fănuș Neagu, Sânziana Pop, Marin Sorescu, Constantin Chiriță, Ion Gheorghe, Cezar Baltag și toți ceilalți idoli ai liceenilor care am fost cândva.

Îți rămânem datori pentru speranță, pentru iubire, pentru tristețe și, mai ales, pentru puterea de a redeveni o revistă a tinerilor – un merit incontestabil al actualei echipe manageriale.

La mulți ani!

* * *

**Revista „Vatra”, Târgu Mureș
Redactor: Alexandru Cistelean**

Îi doresc „Luceafărului” viață lungă și să revină cât mai repede la gloria și vivacitatea din primii ani!

* * *

Revista „Ateneu”, Bacău

Nu orice publicație longevivă își păstrează și vitalitatea. Revista „Luceafărul”, moșită în 1958, a câștigat strălucire începând cu generația șaiszeci și a reușit să rămână ulterior printre cele mai valoroase reviste de cultură. Este o bucurie că momentul ei aniversar, 50 de ani de apariție neîntreruptă, o găsește în haine noi impecabile, cu un conținut demn de tradiția ei remarcabilă și cu o redacție având personalități culturale de prim rang. Dan Cristea și Horia Gârbea au preluat o

ștafetă ce obligă și, e vizibil deja, o duc către un loc de cinste, într-o împlinire și dăinuire a culturii românești. Credem că vremea libertății visate în anii comunismului a venit pentru revista „Luceafărul” și că ea va face să înflorească germeii puși în trecut la temelie și va da naștere altor germei, ai viitorului. Îi dorim nesfârșită longevitate, vitalitate, avânt și, ca și până acum, o nedeșmințită celebrare a tradiției noastre culturale, în consens cu cele mai înalte modele formative. Viață lungă și prosperă! (Redacția)

* * *

**Revista „Ex Ponto”, Constanța
Redactor-șef: Ovidiu Dunăreanu**

Student, la douăzeci de ani, în ianuarie 1970, descoperit și susținut de Ștefan Bănuțescu și Sânziana Pop – pe care îi consider nașii mei literari –, debutam cu o povestire, în cadrul rubricii „Cei mai tineri autori”, în revista „Luceafărul”. În acel an fast și hotărâtor pentru mine, au urmat și alte colaborări. Dar mai ales după 1990, revista mi-a publicat, cu o deschidere totală, prozele, eseurile, însemnările trimise, mi-a semnalat și comentat cu promptitudine și obiectivitate cărțile. Așa că „Luceafărul” a fost și rămâne un reper esențial în biografia mea literară. A fost și rămâne revista tinerilor scriitori, una dintre cele mai prestigioase publicații de gen din spațiul românesc, cu un program clar de promovare a performanțelor literare și culturale naționale și universale, o publicație ofensivă, de actualitate, deschisă schimbului de idei, lipsită de inhibiții și complexe, călăuzită de spirit polemic și exigență, un adversar de temut al imposturii, grafomaniei și prostului gust, un teritoriu special, luminos, sub cerul căruia, înalt și subtil, se poate trăi normal. Noua serie a revistei, de după dispariția nedreaptă și fulgerătoare a remarcabilului prieten, prozatorul Marius Tupan, a impus și o nouă echipă redacțională, avându-i în frunte pe neobosiții și excelenții scriitori Dan Cristea și Horia Gârbea.

La semicentenar, urez „Luceafărului” viață lungă și lipsită de griji, iar confrăților care-l fac săptămână de săptămână, să aibă sănătatea și vigoarea de a-l ține pe drumul mării performanțe, cum și-au propus, asigurându-i de prețuirea mea sinceră.

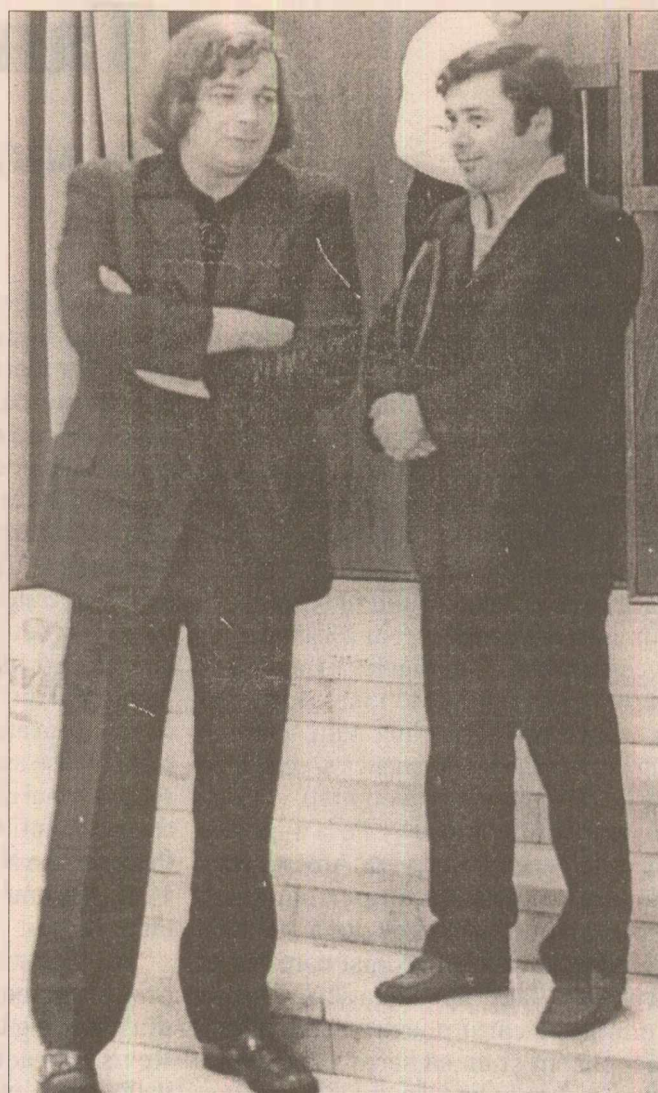
* * *

**Revista „Caligraf”, Alexandria
Redactor-șef: Florea Burtan**

O revistă cu un nume atât de frumos nu are voie și nu are dreptul să îmbătrânească. Și nu va îmbătrâni niciodată, pentru că îi întreține permanenta tinerețe și prospețime spirituală acea lumină misterioasă din care va fi fost zidită în urmă cu o jumătate de veac.

Parafrazându-l pe conjuțeșanul meu Marin Preda, aș spune că, dacă țăraniul său, atunci când descinde în București, tot țărani caută, subsemnatul tot „Luceafărul” caută. De bucuria și plăcerea de a-mi vedea numele publicat. De dragul confrăților și al colegilor de generație adunați sub razele primitoare și generoase ale „Luceafărului”. De dragul noului chip al revistei întocmit de talentata, experimentata și exigenta sa conducere de azi...

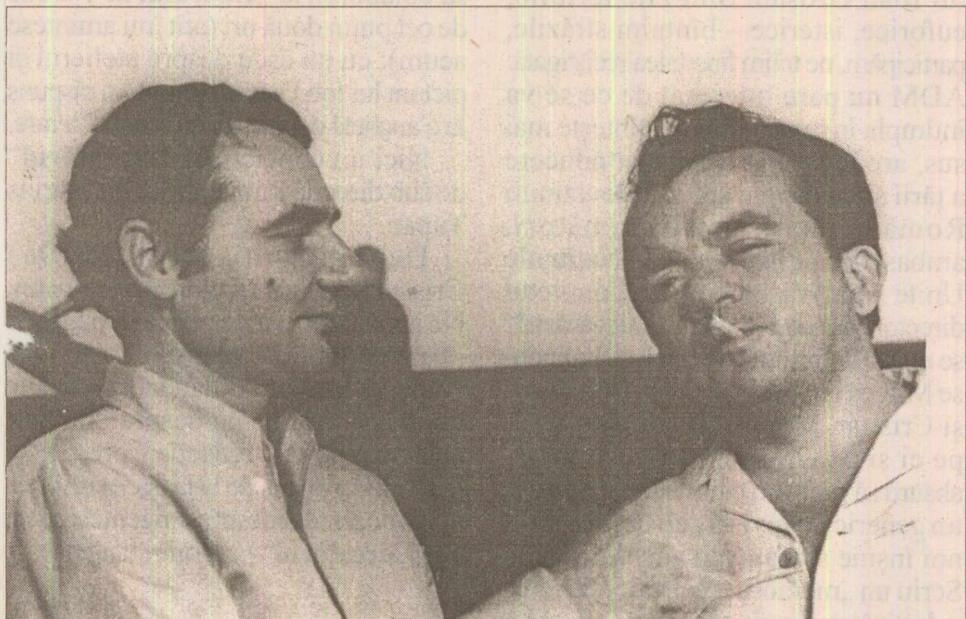
50 de ani... Doamne, ce vârstă tânără și frumoasă! La mulți ani!

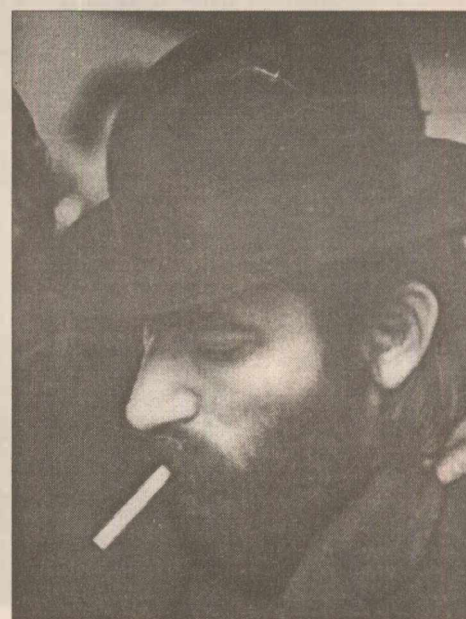
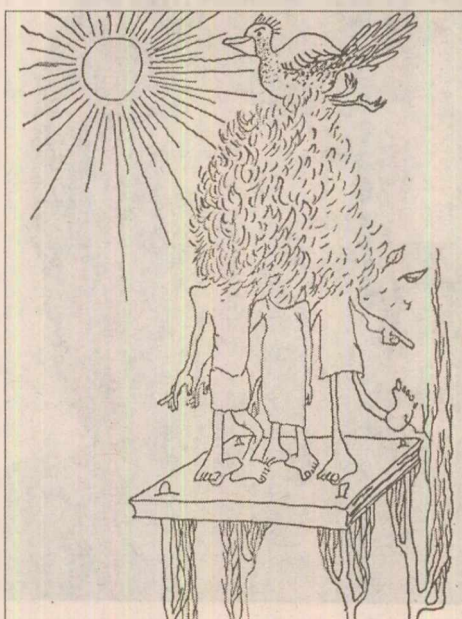
Nichita Stănescu și Ion Băieșu

Ședință de Cenuclu cu Teodor Balș,
Nicolae Dragoș, Dorin Tudoran și pisica Țica

Grigore Hagiu și Nicolae Velea, 1969

Florin Pucă

Tangente la *Luceafăr*

ION BOGDAN LEFTER

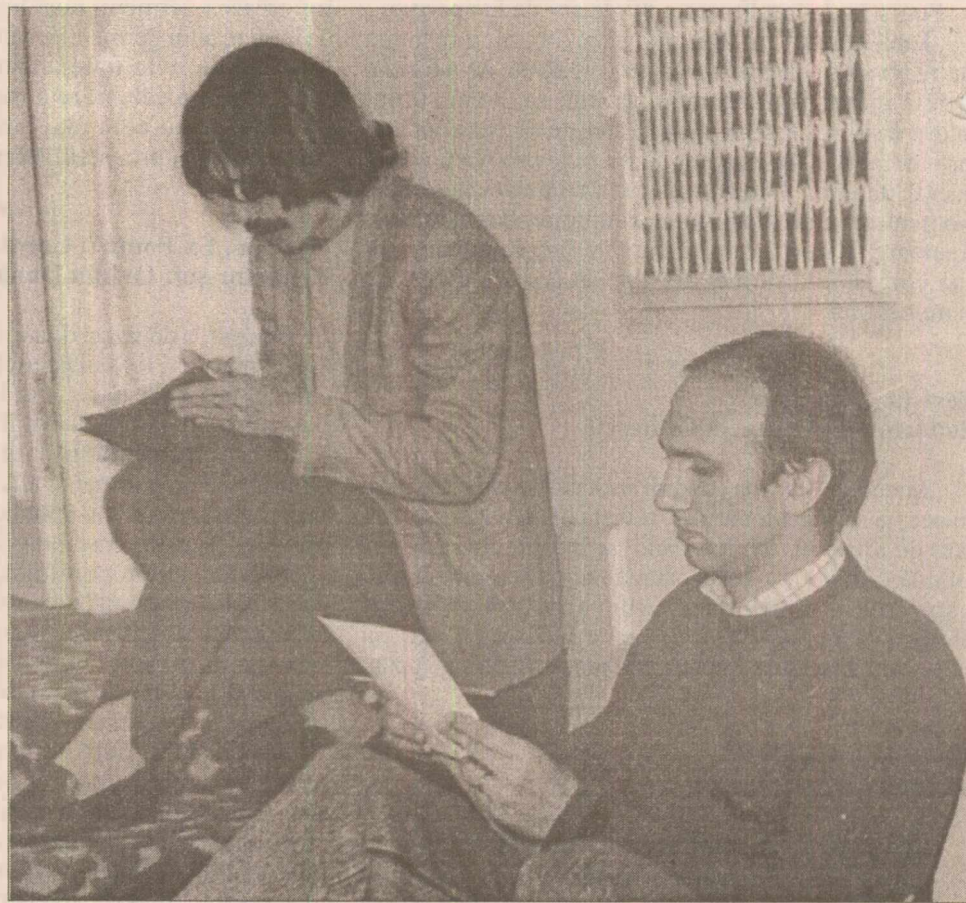
Sîntem aproape de-o vîrstă! Aveam un an și cîteva luni cînd a apărut primul număr al „*Luceafărului*” bucureștean (altfel, același titlu eminescian l-au purtat – se știe – mai multe publicații în istoria presei românești). Despre etapele de început ale gazetei, de la sfîrșitul anilor 1950 și pînă după mijlocul deceniului următor, în prelungirea stalinist-angajatei „*Tînărul scriitor*”, din care descinsese prin rebotezare, aveam să aflu – bineînțeles – mult mai tîrziu. Anii trec, cresc mare, intru la liceu, mă fură treptat literatura, teatrul, muzica (pe lîngă matematică și celelalte „exactități” care mă-nconjurau – clasă de „real”, nu de „uman”!). Pe la mijlocul anilor 1970 descopăr revista. Amestecată, dar încă onorabilă, în perioada de tranziție dintre vîrfurile de după 1968 și militantismul protocronist care avea să urmeze. Între alții, lucra acolo Dorin Tudoran, a cărui poezie o admiram. Începusem și eu să scriu versuri și, după ce termin liceul și trece și armata (stagiul militar obligatoriu), încerc să-mi public producțiunile. 1977, probabil vara-toamna. Leonid Dimov face o selecție din poemele mele adolescentine, compune o „recomandare” și le duce la redacție, la Casa Școlară. Pînă să se publice, paginile mele și prezentarea se rătăcesc. Dimov nu se lasă, face alt text introductiv și insistă. Debutez cu un grupaj în numărul 24 din 17 iunie 1978, cu cea de-a doua „recomandare” a marelui poet (le păstrez pe ambele). Student – acum – în anul I (Engleză-Română).

Continui să citesc „*Luceafărul*”, ca și „*România literară*” și altele. În 1979 mă alătur Cenaclului de Luni. În paralel cu poezia, mă ispitește și critica. „*România literară*” pare inaccesibilă, nu prea publică tineri, așa că în primăvara lui 1980 îmi duc primele articole la „*Luceafărul*”. Dorin Tudoran, cu care între timp am făcut cunoștință, mă pasează lui Nicolae Ciobanu, la „departamentul de specialitate”. Critic discret și om de treabă. Articolele i se par promițătoare

și mă încurajează. Primul vede lumina tiparului în numărul 20 din 18 mai 1980. Vor mai apărea, la intervale nici prea mari, nici prea mici, poate că o dată-de două ori, chiar și în numere consecutive, cam zece-douăzeci de recenzii și eseuri. Între ele – de pildă – interpretarea „joyceană” a romanului *Ce se vede* al lui Radu Petrescu (cartea ieșise în 1979; articolul meu – în octombrie 1980). Voi afla cîndva că-l interesase mult pe autor. În jurnalul din *Părul Berenicei* (1981) se va vedea atracția pe care irlandezul o exercitase asupra autorului lui *Matei Iliescu*. Unul dintre marile mele regrete: acela că n-am apucat să-l cunosc. Radu Petrescu s-a stins din viață în ianuarie 1982. Încă nu împlinisem douăzeci și cinci de ani.

Nu mai știu dacă mă prinde 1981 printre colaboratorii „*Luceafărului*” sau mă retrag încă de la finele lui 1980. Revista se adîncește în atitudinile ei naționaliste, protocroniste, în polaritate cu zonele estetizante și occidentalizante ale culturii românești din epocă. Ajung și eu, ca și alți colegi de „val” literar, să fiu atacat în „*Luceafărul*”, care-și abandonează treptat „sarcina” de susținere a „tinerilor scriitori”. Bătăliile literare ale perioadei, între care și cea a „noii generații” și a postmodernismului autohton, mă vor găsi de cealaltă parte.

Vara lui 1984. Lîngă Brașov, la poalele Bucegilor și ale Pietrei Craiului, în Tohan, în casa părintească a lui George Crăciun, în camera de lucru pe care și-a construit-o în spate, spre grădină, parcurg colecția de reviste din perioada studentică lui. Între ele – „*Luceafărul*” din anii directoratului lui Ștefan Bănuțescu, 1968-1972, despre care știam din auzite, din poveștile lumii literare. Peste așteptări: multe lucruri de citit, serii de articole critice de Matei Călinescu și Nicolae Manolescu, între alții, texte de doctrină „onirică” ale lui Dimov și Țepeneag etc. Fac multe fișe, transcriu lungi pasaje. Discuții cu George despre multe și de toate; între altele – și despre zig-

Cu Mircea Cărtărescu

zag-ul „*Luceafărului*”, de la proletcultism la etapa Bănuțescu, apoi la obtuzitatea de atunci. Scriem – George la *Epura pentru Longos*, care urma să completeze *Compunerea cu paralele inegale*, eu la cartea despre „noua poezie” (viitorul *Flashback 1985: Începuturile „noii poezii”*).

22 decembrie 1989, după-amiaza. În Sala cu oglinzi a Uniunii Scriitorilor, printre primele subiecte atacate de scriitorimea adunată „la revoluție” se numără și preluarea revistelor-„fanion”, „*România literară*” și „*Luceafărul*”. Cea de-a doua trebuie transformată total, după ce atitudinea ei de-a lungul ultimului deceniu de comunism a compromis-o. Din jurul mesei centrale, la care sînt așezați o serie de autori reputați și respectați (eu stau în fundul sălii, lîngă fereaste, de unde încep să se audă împușcăturile din Piața Palatului Regal...), sînt propuse cîteva nume de juni literatori care să preia „*Luceafărul*”: al lui Aurel Dragoș Munteanu (dizidentul redacției, protestatar împotriva regimului la sfîrșitul anilor '80), al meu și al lui Ioan Groșan. Sînt zile teribile, euforice, isterice – bîntuim străzile, participăm, ne trăim libertatea recîștigată. ADM nu pare interesat de ce se va întîmpla în lumea literară, țintește mai sus, are legături cu noua conducere a țării și va deveni șef al Televiziunii Române (apoi, în anii următori, ambasador peste Ocean, la Națiunile Unite și la Washington). „Comitetul director” căruia i se oferă „*Luceafărul*” se reface în formulă de cinci, adăugîndu-se Mircea Nedelciu, Mircea Cărtărescu și Cristian Moraru. Îi conving ușor, pe ei și pe Groșan, că e – de fapt – absurd să preluăm o titlatură maculată, un generic de revistă sub care am fost noi înșine atacați sub vechiul regim. Scriu un „memoriu” către conducerea colectivă provizorie a Uniunii Scriitorilor

în care susțin ideea. Sîntem invitați să discutăm. Nu ne lăsăm, rămînem pe poziție și, pînă la urmă, sîntem lăsați să facem cum vrem. Pe 9 ianuarie 1990 vom lansa „*Contrapunctul*” ca revistă a „noului val”. Continuăm „*Luceafărul*” despărțindu-ne de el. Vom face altceva, în alt spirit – cea mai bună revistă intelectuală românească din primii ani de postcomunism, pînă în vara lui 1992...

La scurtă vreme, poate că doar cîteva săptămîni, Laurențiu Ulici, cu instinctul lui de jucător, simte oportunitatea și se oferă să refacă el „*Luceafărul*”. Consiliul Uniunii Scriitorilor aprobă imediat, în ideea că „ar fi păcat să dispară o tradiție”. Laurențiu va lăsa lucrurile să mearse de la sine, fără riscuri și fără mare implicare, rîndînd autori de prin toate colțurile țării, mulți veleitari, dar făcînd mereu loc și unor texte de bună calitate, între care eseurile lui Alexandru George sau rubrica de „*Cronică literară*” susținută de Florin Manolescu. De cîte ori ne intersectăm, Laurențiu mă invită să colaborez la „*Luceafărul*”. O fac de cel puțin două ori (atît îmi amintesc acum): cu un eseu despre atelierul și pictura lui Ion Dumitriu și cu un răspuns la o anchetă despre starea criticii literare.

Nici un contact cu „*Luceafărul*” de sub direcția următoare, a lui Marius Tupan.

După dispariția sa, aflu că Dan Cristea a preluat conducerea revistei. Ne sună pentru a ne invita în paginile „*Luceafărului*” relansat. Fosta mea studentă Simona Galațchi îmi trimite un mesaj electronic despre numărul aniversar pe care redacția îl pregătește la cincizeci de ani de la lansarea revistei. Scriu acest text despre tangențele mele cu „*Luceafărul*” – o nouă „tangenta”...

Cu Liviu Antonesei

„Luceafărul“ meu

GABRIEL CHIFU

La începutul anilor '70, elev la liceu în Craiova, îmi petreceam verile prea lungi într-un târg marginal, prăfos și torid. Eram deja „dependent“ de publicațiile literare și îmi măsuram timpul după zilele lor de apariție. Sâmbăta era ziua „Luceafărului“. Așteptam fiecare număr cu sufletul la gură. Ca într-un ritual, mă sculam devreme, mă pregăteam migălos și mă duceam la chioșcul de ziare: sosea, într-un târziu, mașina care aducea presa; dacă vedeam și revista albastră în teancul de ziare, mă linișteam. Dar mai era o problemă: de obicei venea un singur exemplar și amatori s-o citim eram mai mulți. Am sfârșit prin a ne împrieteni toți formam chiar un fel de club elitist al devoratorilor de literatură, de care eram foarte mândri!...) și ne împăcam trecând prețioasa tipăritură de la unul la altul.

Tot în perioada aceea, din cititor am devenit colaborator. Îi trimiteam plicuri cu versuri naive lui Geo Dumitrescu, care ținea o rubrică de corespondență cu cei care băteau la porțile grele ale literaturii. Mă debutase în „România literară“, iar apoi și-a mutat „atelierul literar“ în „Luceafărul“. I-am scris din nou, mi-a răspuns exagerat de favorabil și m-a publicat cu un grupaj semnificativ și cu prezentarea unui critic prestigios, Gabriel Dimisianu.

În fine, mi-am luat inima în dinți și am mers în redacție, la București. Am plecat cu noaptea-n cap, am călătorit cu trenul, obositor-anevois, dar n-am simțit asta. Am așteptat ceasuri întregi pe culoarele sumbre de la Casa Scânteii, dar nu m-a deranjat. Eram emoționat și fericit. Speram să-i zăresc în carne și oase pe redactorii pe care-i priveam ca pe niște supra-oameni: Gabriela Melinescu, Sânziana Pop, Mircea Dinescu, Dan Cristea, Dorin Tudoran, Grigore Hagiu, Ion Gheorghe, Marius Robescu... Nu i-am întâlnit pe toți, cum speram eu: în seara aceea, răsind înalt, agale, nu și-a făcut apariția decât Grigore Hagiu. M-a întrebat ce e cu mine, i-am răspuns cam pierdut că scriu versuri, mi le-a cerut, le-a citit sub ochii mei, mi-a reținut câteva poezioare, asigurându-mă că o să mi le publice. N-au apărut niciodată.

Câțiva ani mai târziu, în 1976,

Făptura neîntreruptă

Întind brațul, privește:
la capătul degetelor
malaria din care sint făcut
e invinsă, încetează.
De acolo începe,
ca dintr-un jârm înaripată mare,
o altă tseaptă, o altă alcătuire
a făpturii mele:
vâsduhul misterios
înflorit cu stele.

Zeu de primăvară

Foșnește pădurea de tei.
În aerul serii eu recunosc
un zeu primăvărat.
Îți plimbă aburosul corp fără formă, fără
granițe,

dar libertate și premisiune,
iar noi îl respirăm.
Ne încărcăm plămînil cu el:

ah, sintem amare în mai
pline cu vin sacru!

Fluviu mototolit

Pluteam și azi spre focurile aprinse
ale sinilor tăi
dar dar dar dar DAR
gheața alunecă pe patinateri
perfeccionul ține minte
o corabie de mărar navighează într-o
mare de astrahan
labirintul dă o declarație că o
linie dreaptă simpatică și iubește simplitatea

hei bonaparte spune tu cum
la 19 brumar deputații te făcuseră țar
și fură gata să te ghiniscă și totuși spre
seară
te alisăseră conștii în felul lor în felul tău
și te dădă

În secol de gunoi
aruncat
un fluviu mototolit
...cultura cu stăpîni

am primit o telegramă de la revista aceasta în paginile căreia, între timp, ajunseseam să fiu prezent cu poezii. Luasem premiul revistei și eram chemat la București să mi se înmâneze. Nu-mi venea să cred, pășeam ca într-un vis. Festivitatea a avut loc în Sala cu Oglinzi de la Uniunea Scriitorilor. Președintele juriului era Marin Preda, iar redactor-șef era Nicolae Dragoș.

Dar nu numai la debut am fost laureatul acestei reviste. S-a întâmplat să primesc a doua oară Premiul „Luceafărul“, de curând: de data aceasta premiul mare, înființat în memoria lui Laurențiu Ulici de către cel care i-a urmat la conducerea revistei, regretatul Marius Tupan.

De seria nouă a revistei, sub direcția lui Dan Cristea, sunt foarte legat: săptămână de săptămână, aici sunt găzduite cu generozitate însemnările mele...

Din cei cincizeci de ani ai „Luceafărului“, jumătate sunt și anii mei!

Luceafărul și lanterna

IOAN ES. POP

În martie 1990, cu o ocazie de care nu îmi mai aduc aminte, Laurențiu Ulici m-a invitat să devin corector la „Luceafărul“, revistă a cărei conducere o preluase imediat după Revoluție. Am fost atât de tulburat și de mândru de această propunere, că nu mi-am revenit un an întreg. Când plecam acasă, la Vărai, și le spuneam că sunt corector la „Luceafărul“, o spuneam de parcă pentru consătenii mei aceste cuvinte chiar însemnau ceva, când ei n-auziseră vreodată nici de meseria de corector, nici de revista „Luceafărul“.

Și m-am alăturat cu mare sfială echipei, care la acea dată era vastă și plină de nume mari, și îi priveam pe ei, scriitorii din redacție, ca pe niște zei, căci se aflau acolo Dan C. Mihăilescu și Ștefan Agopian, Eugen Uricaru și Nicolae Prelipceanu, Sânziana Pop și Cristian Popescu, Dan Laurențiu și Marius Tupan, Viorel Știrbu și Voicu Bugariu, Mircea Croitoru și Alexandru Spănu și, în plus, colaborau strâns cu revista Dan Cristea și Mircea Ciobanu și Fănuș Neagu și Titus Popovici și Corneliu Antim și Marian Popescu și Florin Manolescu și Elisabeta Polihroniade

și atâția alții la pronunțarea numelor cărora mă înceam de emoție.

Am trăit, alături de cei sus-numiți, un an în paradis, un paradis precar din multe puncte de vedere, dar ce conta, când eu veneam din infernul de pe strada Oltețului 15, „unde viața se bea și moartea se uită“...

Și a mai fost ceva crucial pentru destinul meu: revista NOUĂZECI, pe care a visat-o Cristian Popescu, a susținut-o cu patimă Cătălin Țirlea și a îmbrățișat-o Laurențiu Ulici. Da, acolo chiar s-a descoperit pe sine o generație, cu Răzvan Petrescu și Horia Gârbea, cu Lucian Vasilescu și Daniel Bănuțescu, cu Petre Barbu și Radu Sergiu Ruba, cu Andrei Damian și subsemnatul, cu Dan-Silviu Boerescu și Marian Ilea, cu Paul Vinicius și Nicoleta Pavel, cu Mihail Gălățanu și Vasile Baghiu.

A fost perioada în care mi-am copt prima carte și am aflat că până și neputința, eșecul și ratarea pot fi convertite, sublimate și pozitive, dacă unul din urma sau din fața ta, îndreptând lanterna înspre tine, te face să înțelegi cât de mare îți e umbra.

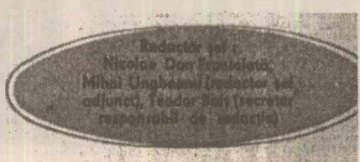
Radio România Cultural - București 101,3 fm
Noua Revistă Vorbită
 o revistă cu **NeRV**
 cu **Adela Greceanu**
 cultural.srr.ro
 vineri de la ora 15

PREMIILE REVISTEI „LUCEAFĂRUL“ PE ANUL 1962

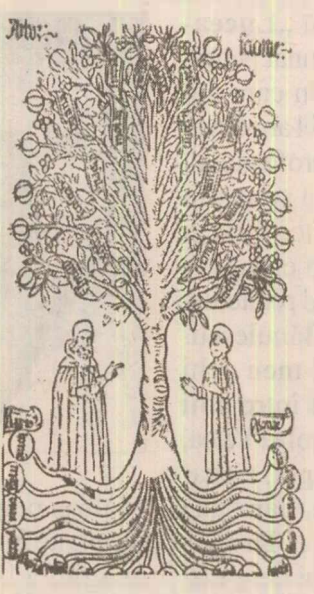
- POEZIE:** Premiul I ~ 3.000 lei: Ion Chiric, pentru poemul „Fiul uzinel“.
 Premiul II ~ 2.000 lei: Adrian Dohotaru, pentru poeziile publicate in revista in cursul anului.
- PROZĂ:** Premiul II ~ 2.000 lei: George Bălăță, pentru povestirea „Culesul dintii“.
 ~ 2.000 lei: Milică Stan, pentru povestirea „Mîndrie“.
- CRITICĂ:** Premiul II ~ 2.000 lei: Dînu Săraru, pentru articolele și cronicile publicate in „Luceafărul“.
 Premiul III ~ 1.000 lei: Marin Sorescu, pentru articolele publicate in revista in cursul anului.

1974-1989

Luceafărul
 Revistă editată de
 UNIUNEA SCRITORILOR
 din REPUBLICA SOCIALISTĂ
 ROMÂNIA

După 1974, în timpul conducerii asigurate de Nicolae Dragoș și Nicolae Dan Fruntea, „Luceafărul” devine din ce în ce mai subordonată ideologiei partidului, situație cu care se confruntă întreaga noastră presă culturală. Cu toate acestea, nu lipsesc anchete incitante, cum ar fi cea privind cartea lui Marin Preda, *Viața ca o pradă* (nr. 6 din 1978), la care participă Z. Ornea, L. Ulici, D. Uricariu, versuri de Grigore Vieru, Constantin Abăluță sau Gabriel Chifu.

IN ACEST NUMĂR
 O presă de Jean Guo
 „Județarea unui lan de la Dobruca” –
 ocazia francezilor lui Panait Istrati
 Ulici franceza Paul Ionesco, Robert Desnos,
 Jean Mabius, Jehan Rayner, Benjamin
 Peret, Pierre de Massat

Cuvînt înainte

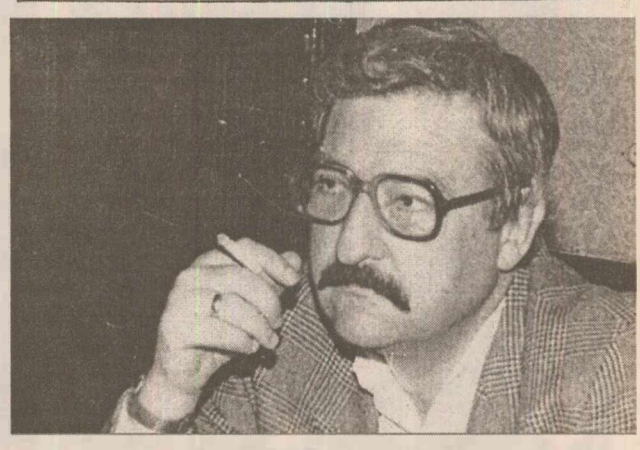
Semnat „L”, apărut în nr. 1 / ianuarie 1990, sub direcția lui Laurențiu Ulici

Apărînd într-un moment al Revoluției Române de tensionată confruntare a opțiunilor, speranțelor și îndoielilor, noua serie a „Luceafărului” vrea să se adauge, cu nota sa proprie, tuturor evenimentelor care de la 16-22 decembrie 1989 și pînă azi au dat caracter de exorcism actului de răsturnare a infernalei dictaturi ceușiste. Știm foarte bine că nu e încă momentul intrării în normalitatea vieții literare, dar știm la fel de bine că numai normalitatea vieții literare, implicat a vieții social-politice în genere face posibilă apariția unei reviste dedicată literaturii. Firește, a unei reviste adevărate, deschisă, fără nici un fel de îngredire, alta decît legea morală, spre tot ce este valoros în peisajul literelor contemporane, spre scriitorii buni din toate generațiile și genurile, o revistă fără prejudecăți ideologice, neangajată politic în sensul curent al termenului, dar făcînd, totuși, politică literară în sensul superior al cuvîntului, de încurajare, promovare și afirmare limpede a valorilor estetice în bază etică, a bunului simț critic ce nu lasă loc înghețului spiritual și a contactelor cu literatura universală în numele ideii că numai întrucît sîntem noi înșine putem fi europeni și universali. O asemenea revistă literară și artistică, întemeiată pe adevăr, pe frumos și pe bine vrea să fie „Luceafărul”.

1990-2008

Anul 1990 aduce desigur o schimbare fundamentală în conținutul și fizionomia publicației. Sub directoratul regretaților Laurențiu Ulici și Marius Tupan, „Luceafărul” redevine o revistă a tinerilor aspiranți la gloria scrisului, o gazdă primitoare a textelor aflate încă în manuscris (celebra rubrică „Cerneală proaspătă”), precum și a scriitorilor aflați în prim-planul vieții literare a momentului. Astfel, nu lipsesc din paginile sale proze și poeme de Alexandru Ecovoiu, Bogdan Ghiu, Ioan Groșan, Gheorghe Schwartz, Cristian Popescu. Aparatul critic este asigurat de Laurențiu Ulici, Alexandru George, Marian Popa, Florin Manolescu. Nu în ultimul rînd, trebuie amintite rubricile săptămânale dedicate teatrului, muzicii, lingvisticii și cinematografului.

Director
LAURENȚIU ULICI
 Redactori-șefi adjuncți
MARIUS TUPAN
EUGEN URICARU
 Secretar general de redacție
MIRCEA CROITORU

Interviurile „Luceafărului”

FĂNUȘ NEAGU: Re-creem lumea după ce am cunoscut-o, și cunoaștem lumea după ce o vedem

— Mă aștept să vă împărtășesc câteva idei despre literatura noastră și despre viața noastră. În primul rând, vreau să vă spun că literatura noastră este foarte bogată și diversă. Am avut scriitori de mare talie, care au lăsat o moștenire valoroasă. În prezent, cred că literatura noastră este într-o perioadă de renaștere. Scriitorii sunt din nou preocupați să scrie despre realitatea noastră, să exploreze problemele noastre. Este o bună veste. În al doilea rând, vreau să vă spun că literatura este o artă care trebuie să fie liberă și independentă. Nu trebuie să fie controlată de nimeni. Scriitorii trebuie să aibă dreptul să spună ceea ce cred și să scrie ceea ce simt. Este o condiție esențială pentru ca literatura să fie autentică și valoroasă. În al treilea rând, vreau să vă spun că literatura este o artă care trebuie să fie accesibilă și înțesabilă. Scriitorii trebuie să scrie pentru toată lumea, să comunice cu cititorii și să îi ajute să înțeleagă lumea și să se găsească în ea. Este o responsabilitate mare, dar și o onoare. În sfârșit, vreau să vă spun că literatura este o artă care trebuie să fie durabilă și eternă. Scriitorii trebuie să scrie lucruri care să rămână în timp și să continue să inspire și să educă oamenii. Este o misiune nobilă și importantă. Sper să vă fi util și să vă inspire să scrieți și să citiți mai mult.

Luceafărul

PREMIILE REVISTEI „LUCEAFĂRUL” PE ANUL 1992

Bogdan Ghiu

Duhul stă mai mult pe afară. Stă mai mult neîntrupat decît întrupat.

Ce înseamnă, însă, „a fi întrupat”, „a se întrupea”? Locuiește ca într-o cană, ca un lichid într-un vas etc.? El nu este altceva în clipa în care e întrupat, căci dacă ar fi altceva rămînînd ce este, dacă ar avea două naturi, l-am putea (poate) „prinde”, i-am „dibui” natura lui primă, prin a doua, cea întîmplătoare. Cînd nu se întrupează nu e nimic pentru noi. Întrupat,

el nu e dual, duplicitar, ci „devine”, este lucrul în care se întrupează. El este acel lucru și nu e și altceva încă, în plus. Verbul „a se întrupea” minte cu prefixul lui: nu e vorba de a intra, de a fi „în”. Nu există o interioritate diferită ca substanță de pereții ce ar delimita-o, conține-o. Duhul „în”-trupat e un fel de lichid tot una cu vasul, un lichid care e însuși vasul, un lichid cu formă de vas (ca și cum...), care nu e vas. Tocmai trupul, conținătorul, deci, lipsește. Nu există trup, corp. E numai duh, numai spirit, suflet etc. Nu există trup, există numai duh devenit trup. Spirit-ca-trup. Tot ce e este spirit, duh.

(Fragment dintr-un text publicat în „Luceafărul”, nr. 2 / 13 ianuarie 1993)

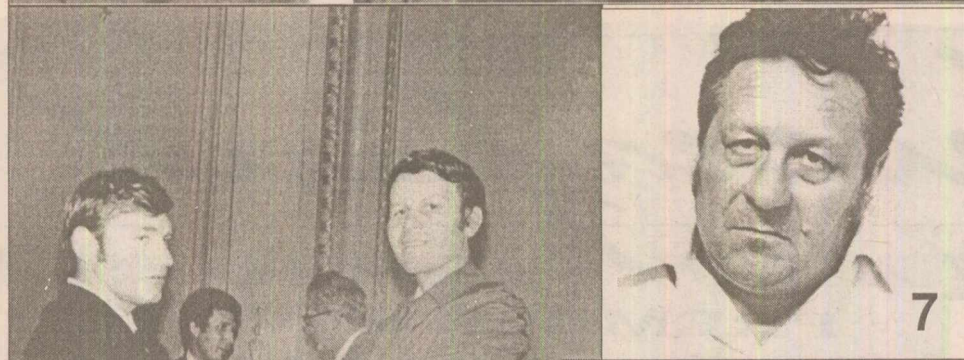
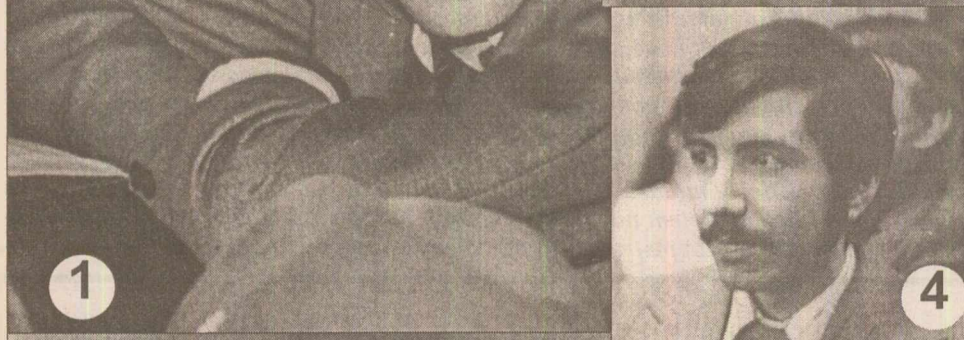
Pagini realizate de
ALEXANDRU FARCAȘ

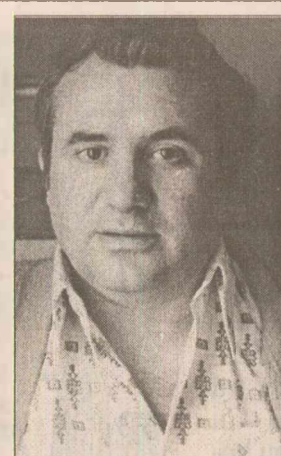
Luceafărul

Luceafărul - țara în care am

ION CUCU

Revista literară „Luceafărul” a însemnat pentru mine „țara” în care am emigrat și astfel am devenit liber mai întâi în plan profesional. Simțeam că am multe de spus din punct de vedere fotografic, fiind și eu atras de atmosfera de emulație creatoare din vremea când redactorșef la revistă era Ștefan Bănuțescu. Am transformat propriul meu ochi în aparat fotografic, aflat între noii și minunații mei colegi Nicolae Velea, Dan Cristea, Grigore Hagi, Cezar Ivănescu, Dorin Tudoran, Sânziana Pop, Ion Gheorghe, Aurel Dragoș Munteanu, mai apoi Mihai Ungheanu, Virgil Mazilescu, Mircea Dinescu, Mircea Croitoru, Teodor Balș, Matei Gavril, Nicolae Dan Frunteletă, Nicolae Dragoș, Gheorghe Suci. I-am întâlnit și i-am cunoscut pe colaboratorii aproape permanenți ai revistei: Marin Preda, Constanța Buzea, Adrian Păunescu, Gheorghe Pituț, Fănuș Neagu, Mircea Micu, Iulian Neacșu, Ion Băieșu, V.F. Mihăescu și pe mulți, mulți alții – tineri și mai vârstnici, precum Edgar Papu, Alexandru Piru, Dan Zamfirescu, Modest Morariu. Aceștia din urmă veneau frecvent la ședințele de cenaclu, organizate și susținute de revistă, în care au citit și au devenit scriitori mulți tineri ce astăzi fac parte din breasla performantă a Uniunii Scriitorilor din România. Pentru cine nu știe, vreau să amintesc că toate aceste momente ale revistei, alături de cele ale Uniunii Scriitorilor (lansări de cărți, întâlniri cu cititorii, călătorii de documentare) se află pentru totdeauna înregistrate fotografic în arhiva personală. Fotogra-

fiile făcute la revista „Luceafărul” au călătorit în expoziții, albume, în manualele școlare, în dicționarele literare, pe internet. Mai bine de 20.000 de imagini, toate

în alb și negru, pot fi oricând adunate și tipărite într-o istorie exhaustivă în imagini a literaturii române. Avem în fotografii 50 de ani de istorie literară: oameni, vieți, momente unice.

Mi-am iubit și îmi iubesc în continuare colegii de redacție, după cum îi iubesc și pe toți ceilalți scriitori pe care i-am întâlnit, i-am apropiat și absorbit în sufletul meu prin intermediul unui biet aparat – ochiul. Aș putea spune că fiecare clipire a însemnat un cadru înregistrat pe peliculă.

Deplâng și plâng pe aceia care nu mai sunt printre noi, suferința mea fiind tăcută, dar adânc dureroasă. Eu nu i-am putut despărți după criteriile politice, după cum ar fi dorit unii și după cum am fost condiționat de alții. Ei rămân pentru totdeauna alături, unii cu alții, în ipostaze cel mai adesea debordând de tinerețe, dar topiți de chinurile confruntării cu albul hârtiei. Îmi este cumplit de dor de redacția revistei „Luceafărul” în care am reușit să emigrez și să devin creator liber, în care am râs și am plâns mai bine de 20 de ani.

1. Nicolae Manolescu.
2. În redacția revistei „Luceafărul”, Dan Cristea, Areta Șandru, Dorin Tudoran.
3. Mircea Dinescu.
4. Mihai Coman.
5. Marius Robescu, Virgil Mazilescu, Valeriu Cristea.
6. Mihai Ungheanu și Eugen Simion.
7. Eugen Barbu.
8. Gabriela Adameșteanu.

emigrat și m-am simțit liber

10

Liniștea libertății

Capătul drumului este aproape.
Îmi recapitulez lecția în gând.
Mă reculeg ca după împărtășanie
Având sentimentul sacralității.
Pleoapele-mi sunt mai grele ca plumbul.
Somnul, cel care-mi vine, încetul cu încetul,
E, oare, pacea lumii, ce patul mi-l așterne
Sau doar ideea trecerii dintr-un mormânt în altul,
Mi-a-nfășurat scheletu-n liniștea libertății...?

MATEI GAVRIL

(3 octombrie 1943 - 22 mai 2008)

11

12

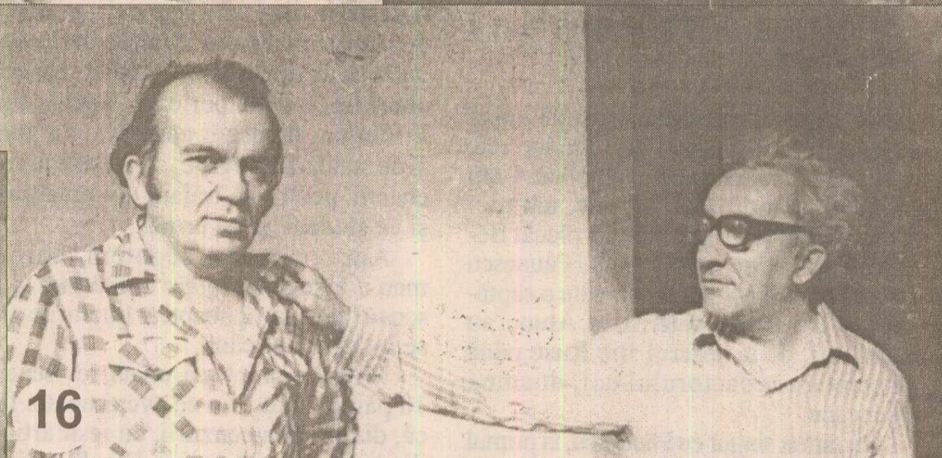
13

14

15

16

10. Gheorghe Pituț, Grigore Hagi, Matei Gavril
11. Sânziana Pop, Gabriela Melinescu, Nicolae Velea.
12. Cezar Baltag.
13. Cezar Ivănescu, Marin Preda.
14. Cornel Nistorescu, Sânziana Pop, Dorin Tudoran.
15. Laurențiu Ulici și Marius Tupan.
16. Nicolae Velea, Mircea Ivănescu.

Oameni pe care i-am cunoscut

Interviu cu Mircea Croitoru

C

Secretariatul de redacție este un meșteșug dăruit de Dumnezeu doar oamenilor cu har. Fiindcă un bun secretar de redacție știe un pic de socoteli și geometrie, stăpânește foarte bine limba, are o bună cultură generală, știe să scrie, mai ales să repare fraze repede, vede ansamblul paginii ca pe un singur produs, îmbinând arta cu meșteșugul.

Fiind bucătarul corabiei, este, pe rând, iubit, detestat, adorat de companioni săi, imposibil de ignorat însă. Mircea Croitoru este un excelent reprezentant al breslei: creator de gazete, jurnalist, spirit critic și cărturar rafinat, nu uită cei 20 de ani petrecuți pe puntea „Luceafărului” și, mai ales, spiritul și oamenii minunați ai publicației.

R: Când ai ajuns la revista „Luceafărul”?

MC: Am ajuns în '71, mai întâi colaborator, mai mult stăteam pe la România literară... și am fost angajat în '73. Deh, cu cram din Ploiești, fusesem dat afară din presa de stat și de partid, aveam bube și n-a fost chiar ușor. Profesorul meu, George Ivașcu, când a auzit ce pățisem, a zis că mă angajează el. Apoi, Virgil Teodorescu, care era redactor-șef la „Luceafărul”, a zis: lasă-l domnule, la mine! Și, până la urmă, m-am dus la „Luceafărul”, la secretariatul de redacție.

R: Secretariatul de redacție era o zonă privilegiată, pentru că vedea tot și mai ales lega prietenii cu toți.

Este bine spus. Nu numai atât, pentru că relațiile sunt de cu totul alt tip. Sunt tot felul de interese care trebuie rezolvate și rezolvate pe un spațiu bine definit, ca la patinaj artistic, primești nota pentru gradul de acoperire, cât de bine ocupi gheața (suprafața revistei) și cum împaci toate taberele. Pentru că la o revistă literară sunt cu atât mai multe opinii, mai multe personalități decât la oricare altă gazetă.

R: Ai cunoscut „Luceafărul” sub 4 redactori-șefi...

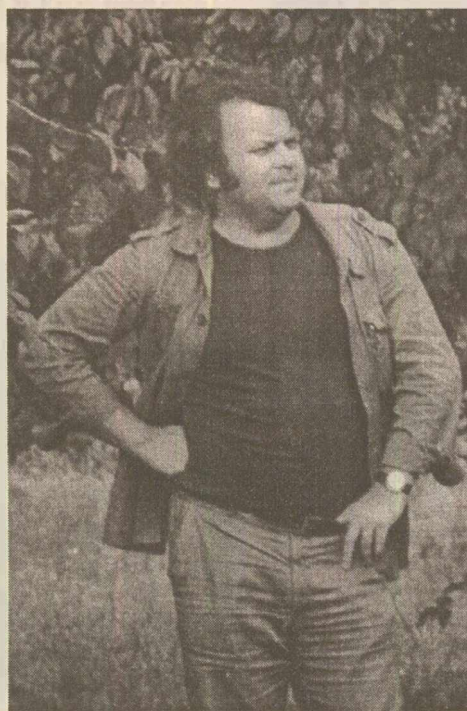
MC: Așa cum se spune, l-am schimbat pe Ștefan Bănuțescu, pe Virgil Teodorescu, pe Nicolae Dragoș și pe Fruntelată. I-am schimbat pe toți. Ba, mai mult, am trăit câteva luni în interimat, când a plecat Bănuțescu în America, sub șefia lui Păunescu și a lui Fănuș Neagu, fiecare câte o săptămână, și era un război terifiant. Atunci au plecat toți, de la șoferul Ilic Ruse până la secretara redactorului-șef, doamna Arsenescu.

Am rămas singur cu Păunescu, la primul număr, în vara lui '72, nu vă spun ce emoții și ce peripeții. Căci se termina revista și redactorul-șef se ducea de obicei la cenzură, la Consiliul Culturii, primea observațiile de la Secția Presă și de la Consiliul Culturii.

Așteptai uneori foarte mult să primești aceste observații și dacă se modificau pagini, era de rău, fiindcă, în momentul în care terminam gazeta, stăteam sub presiunea teribilă a ziarului Scânteia, care trebuia să intre în rotativă la ora 10. Și, dacă depășeai orele 7-8, în care să poți să tragi gazetuța ta, era bine, dacă nu...

R: Gazeta care avea și ea ceva tiraj pe vremea aia, nu? Cât avea în '72?

MC: Nu știu... probabil 7.000 – 10.000 de exemplare, nu îmi mai aduc aminte, dar vorbesc de „gazetuța” față de molohul asta care era Scânteia. Și nu mai intrai ori intrai a doua zi și pierdeai toate trenurile, toată difuzarea. Și cum am așteptat, la 10, când eram pe ultima sută, pentru că, dacă Scânteia avea probleme și mai amâna, puteai să te mai strecuri, a venit Păunescu foarte supărat și mi-a pus o pagină întreagă de poezie, a lui. Celelalte probleme au fost rezolvate, dar era vorba de pagina asta de poezie, a lui. A venit roșu la

Mircea Croitoru

față, probabil că nu s-a înțeles cu ei și nu a acceptat schimbările, și mi-a trântit-o acolo – „pe mine nu mă mai interesează, trebuie să te descurci”.

Eu eram în tipografie, nu eram în redacție. Redacția era în Ana Ipătescu 15, aproape de Piața Romană, ... ce să fac? Am căutat în Regal, locul unde sunt articole culese, am selectat de acolo și am încropit o pagină în locul celei cu poezia, cu neștiind despre ce este vorba. Aranjându-le astfel încât să se lipească pe o temă. Nu eram chiar lipsit de experiență. Terminasem Filologia, făcusem gazetărie de partid și de stat la Târgoviște, scrisesem diverse chestii, pentru că trăiam din colaborări, și ca student, și pe urmă.

Am reușit să o scoatem, norocul meu a fost că Scânteia a întârziat și am scos-o până la 12 noaptea. Lucrurile astea se întâmplă oricând.

Mi-aduc aminte că, odată, revista avea 10 pagini și nu știu ce eveniment a fost, că, din pricina cenzurii, au ieșit articole din toate cele 10 pagini. De obicei ieșea dintr-o pagină un articol, se mai rescria un pasaj, se mai tăia o chestie, ... se zicea, „ce nu se vede, nu se fluieră”, dar acum au ieșit articole din toate cele 10 pagini. Toată lumea credea că nu mai ieșim. S-a rezolvat. Maiștrii din tipografie mi-au dat la fiecare pagină câte un om și le-am mutat dintr-o pagină în alta. Lucruri de genul asta se întâmplau și-ți dădeau peste cap o revistă. Se cenzura cu toptanul. Puteau să scoată absolut orice, de pildă i-au scos și lui E. Jebeleanu, și lui N. Stănescu, depinde despre ce era vorba, depinde

de împrejurare, ... de obicei chestii care picau pe o întâmplare politică a tovarășului și nu cadra.

Și la poezie ieșeau pagini, și la proză, la publicistică era mai serios, pentru că acolo era mai aproape de eveniment. Se putea absolut orice, de pildă pe băieții din Basarabia nu puteam să-i băgăm în interiorul ziarului pentru că ei erau din afara țării, și atunci trebuia să-i dai pe ultima pagină, care era o pagină de externe. Și îi dădeai și pe poezii din R.S. Moldovenească acolo, dar, din când în când, vara, când ochiul cenzurii era mai obosit de caldura, l-am băgat pe Grigore Vieru în pagina de poezie, pagina patru. Primele cinci pagini erau de literatură, ... dacă se putea, dacă nu se întâmpla nimic.

R: Când a apărut almanahul „Luceafărul”?

MC: Tradiția almanahurilor în România este foarte veche; pe la sfârșitul anilor '70, erau celebre almanahurile Flacăra scoase de Păunescu. Povestea cu almanahurile Uniunii Scriitorilor vine din faptul că, la un moment dat, s-a pus problema ca Uniunea Scriitorilor să nu mai fie stipendiată în asemenea măsură de către partid și, evident, și revistele literare pe care le scotea. Se vorbea de autonomizarea lor, adică să-și scoată cheltuiala într-o anumită formă. Astfel au fost scoase diferite publicații, printre care și almanahurile. Aceasta se întâmpla prin anii '80. Viața Românească scoate Almanahul Gastronomic, Asociația Scriitorilor din București a lui M. Micu scoate niște almanahuri literare și mai târziu apare cel al României Literare, apoi „Luceafărul” scoate un almanah precum și alte publicații, Luceafărul Copiilor, Domino, de cuvinte încrucișate, și lista poate continua.

Primul almanah „Luceafărul” apare în 1982 și este foarte bine primit pentru că era cu totul altceva decât celelalte almanahuri. Este gândit de Mihai Ungheanu, redactor-șef era Fruntelată, și este tras către povești în spiritul liniei luferiste de după 1974, atunci când vin la conducere Dragoș și Ungheanu, pe o latură națională, și se transformă, după câteva apariții, într-o publicație ce se numea Istoria neelucidate.

Vezi, almanahurile apăreau la sfârșitul anului, când erau sărbători, în ianuarie (ziua Tovarășului, a Tovarășei)... În momentul în care scoateai un almanah,

problema era că trebuia poza oficială cu Tovarășul, ca atare. Pentru a evita paginile de ianuarie, am scos în '82 un Almanah estival și apoi în '83, când s-au împlinit 25 de ani de existență ai „Luceafărului” – un număr foarte interesant cu mărturie, Almanahul estival transformându-se în Istoria neelucidate. Era clar că, în momentul în care apare sub acest titlu, nu mai poți să pui poza lui Tovarășul ca pe o istorie neelucidată...

Așa că, din '84 au apărut până în '88 vara, ... cred că a apărut și în '89, apoi au venit schimbările și pe urmă am mai scos un almanah când era director Ulici...

R: De ce almanahul avea o priză așa de mare?

MC: Se vindeau foarte bine, toate almanahurile se vindeau foarte bine. Cred că și celelalte aveau tiraje serioase. Este un tiraj halucinant pentru timpul nostru, în jur de 150.000 de exemplare și chiar 180.000 de exemplare. Sigur, este un tiraj din care puteai să scoți revista un an de zile și să nu mai ai probleme. Fără să începuseră și revistele de cuvinte încrucișate să meargă și aduceau bani serioși. Dar, ceea ce era interesant, era faptul că almanahul venea pe linia asta, a „Luceafărului”, o linie națională foarte serioasă. „Luceafărul” este, dacă nu mă înșel, singura revistă de după '50 care are campanii de presă. Cel puțin două campanii au făcut vâlvă și mai au ecouri și astăzi. Evident, pozitive sau negative, ... Sincronism și protocronism și L-am cunoscut pe Tudor Arghezi. Sincronism și protocronism a fost o campanie foarte bine articulată, datorită frecurilor dintre cele 2 mari reviste literare, „Luceafărul” și România literară.

Mai mult, au apărut în „Luceafărul” diverse scrieri de istorie. Istoria României era mitraliată prin tot ceea ce se scria în URSS, Bulgaria, Ungaria – unii istorici din țările sovietice, dar nu numai, chiar și istorici din RDG, susțineau teze cominterniste. Adică România era un stat care se crease adunând provincii care aparțineau altor țări: Transilvania – Ungarici, Dobrogea – Bulgari și a.m.d. Era o luptă aici tot timpul, pentru că în Ungaria apăreau, la intervale destul de apropiate, tot felul de mari istorii ale ungarilor – Istoria Transilvaniei, Istoria Coroanei lui

Premiile revistei „Luceafărul”: Ion Zubașcu, Ștefan Negrișan, Marcela Mariana Milcu, Aurelian Titu Dumitrescu, Gabriel Cheroiu

Ștefan... Acestea apăreau pentru că guvernul comunist maghiar stipendia aceste apariții, iar irevenda maghiară din țări ca Argentina, ca Brazilia, SUA, țări europene sau din Australia puteau să le stipendieze. „Luceafărul” a încercat să atenueze prin mai multe modalități aceste lucruri, dând la iveală o grămadă de lucruri pe care istoriografia comunistă din România le pusese la index, de pildă maghiarizarea numelor românești în Transilvania, legea Appony.

Sala mică a Palatului – Conferința Națională a Scriitorilor: Constantin Țoiu, Nichita Stănescu, Grigore Hagiu

R: Premiile „Luceafărului” se dădeau în fiecare an în redacție, nu aveau o aură festivă...

MC: Păi, ... premiile „Luceafărului” au fost date unor personalități, care apoi au devenit nume mari, în mare parte ele au fost date cui trebuia. Aveam o sală foarte mare, acolo, când m-am mutat, în '74, la Casa Scânteii, sala pe care am împărțit-o la început cu ziarul *Munca*, și puteam să le organizăm acasă. Premiile au fost o treabă foarte serioasă, „Luceafărul” având un Comitet de redacție cu personalități, cu Mihnea Gheorghiu președinte, și se discutau serios candidaturile... Nu știu cine mai făcea asemenea lucruri atunci, la nivel de reviste vorbesc, Uniunea Scriitorilor era altceva.

R: „Luceafărul” a avut un cenaclu propriu?

MC: A fost și un cenaclu „Luceafărul”, la un moment dat, pe timpul lui Nicolae Dragoș, dar care nu a durat foarte mult. Nu îmi mai aduc exact aminte. Mai era un cenaclu *Labiș*, la care am participat numai în calitate de spectator. Era ținut de Eugen Barbu, iar când a plecat el, cenaclul a dispărut. Mai erau cenaclul *Numele poetului* al lui Cezar Ivănescu și *Cenaclul Dacia Phoenix* al lui Ion Gheorghe.

R: Când ai plecat de la „Luceafărul”?

MC: M-am despărțit de „Luceafărul” când nu a mai apărut, în '92-'93. Aproape 20 de ani petrecuți la „Luceafărul”, jumătate din viața activă a unui om, o perioadă foarte lungă de timp. Interesant este că aici nu am stat niciodată degeaba și au fost inventate tot felul de lucruri. A fost tot timpul ceva de făcut, era mult sânge în revista asta. Mai ales că erau tot felul de personalități, unele antinomice, care mai ajungeau la scânteii, ... au fost și evenimente de altă natură acolo – *Tudoran*, *Dinescu* – adică a fost un fenomen viu, *condimentat*.

R: Ai cunoscut mulți tineri care au debutat și care apoi au ajuns nume mari în istoria literaturii? De cine îți mai aduci aminte?

MC: O, mi-aduc aminte de zeci de oameni. Sigur, am fost prieten cu multă lume, și nu i-aș aminti pe tineri în special, ci pe cei mari, de pildă cu Cezar Ivănescu, dispărut acum de curând. Venea deseori la mine acasă.

Să-ți arăt niște portrete, caricaturi și ce mai am pe aici. Se poate vorbi la nesfârșit, au fost atâția oameni interesanți acolo. Putem să vorbim despre Nicolae Velea, care, ca redactor, era desăvârșit. Așa cum era el, că avea probleme,

și cu toate cele ce s-au spus despre el, este un prozator fabulos, care acum nu este pus în valoare, în lumină, așa cum trebuie. El era redactor la proză, păi, când tăia Nicu Velea dintr-o proză, aceasta ieșea infinit mai bună. Avea un ochi, nu știu cum citea, pe deasupra, căci tăia hălci întregi, și proza asta chiar începea să aibă strălucire. Avea un simț al construcției cu totul aparte.

Grigore Hagiu, de exemplu, era de o ordine desăvârșită...

Îmi spunea, vezi că în dreapta sus sunt ciclurile de poezii, poezii importanți, și trebuie băgați în dreapta jos, dacă ai nevoie, găsești debutanții etc. Era farmacie... Sânziana era o drăguță. Ea avea o cantitate de energie teribilă, era în mișcare mereu. Aducea oameni noi, prozatori, și se bătea pentru ei să-i publice cum nu se bătea nimeni altcineva și cu o generozitate pentru unii chiar nemeritată. De Gabriela Melinescu îmi aduc aminte prin anii '70, când redacția era pe Ana Ipătescu, ca de o ființă foarte delicată, retrasă, interiorizată, poetă foarte bună, și cu un curaj nebun când a plecat.

R: Fănuș Neagu...

MC: Fănuș a venit când a rupt relația cu *România literară*, unde avea rubrica pe ultima pagină. Era strălucitoare rubrica lui. Îmi aduc aminte, în *România literară* se citea întâi ultima pagină, prima pagină nu se citea niciodată, pagina a treia era pagina de eveniment, ... și revista începea să se citească de la pagina a patra, din când în când, că și acolo mai apăreau chestiuni oarecum politice, abia de la pagina a șasea, unde era Cioculescu, intrai în ea. Așa era și la „Luceafărul”. Un mare rubricist, venit tot de la *România literară*, Geo Dumitrescu, făcea poșta, sunt frumoase dialogurile lui cu viitorii literați, ca un roman. Dacă te uiți și la răspunsurile pe care le dă, cum sunt reluați, este un joc încrucișat, ca un dialog subteran. *Cronica plastică* o semna Grigore Arbore, *cronica de radio* Nicu Mateescu, *cronica muzicală*... Erau 6 cronici, iar în formula veche a lui Bănulescu erau 8 cronici pe o pagină.

R: Care a fost perioada care ți-a plăcut cel mai mult din punct de vedere grafic?

MC: Toate mi-au plăcut, pentru că „Luceafărul” a fost o revistă elegantă. A fost o explozie atunci când a apărut „Luceafărul” și, poate, și pentru linia sa grafică. Inclusiv schimbările pe care le-a făcut Barbu, faptul că într-un 24 ianuarie a apărut cu tricolorul și a fost un mic scandal pe treaba asta.

Și la Bănulescu, care avea foarte multă grijă, era foarte atent la aranjamentul revistei. Mai ales că Fane Bănulescu are și o viață de portretist. Am văzut câteva portrete făcute de el – Urmuz, și altele – și sunt de o sinteză demnă de un mare plastician. Se vede că el gândește plastic, din tot ceea ce scrie. Avea o larghețe de tip nobiliar pe care greu puteai să o citești în felul lui taciturn de a fi.

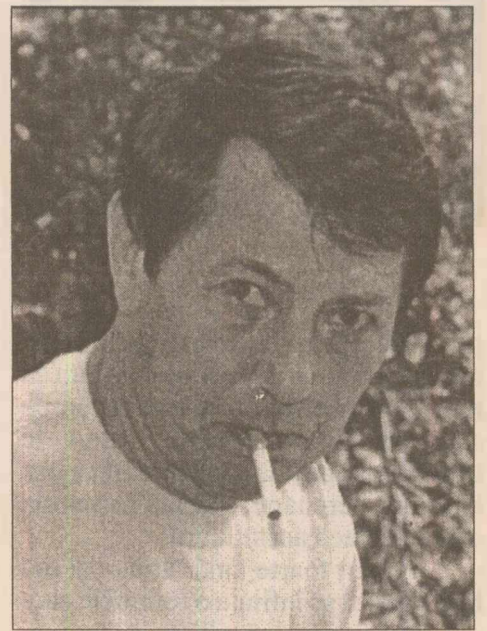
„Luceafărul” a avut o mare șansă. A rămas în picioare. În '74, când toate revistele s-au micșorat la jumătate – a se vedea *Contemporanul* și celelalte –, „Luceafărul” a rămas în formatul mare. La așa-zisa revoluție culturală, a fost un ordin de partid ca, pentru economie, pentru gestionare mai amănunțită, revistele să treacă pe format tabloid. „Luceafărul”, fiind o revistă de tineret, Dragoș i-a convins că trebuie să rămână așa, și a rămas pe hârtie mare. Alfel se desfasoară o revistă, de fapt este o cu totul altă filozofie. Parcă este altceva, fereastra fiind mai mare, intră mai multă lumină. (R.B.)

Frumusețea după-amiezilor de joi

CONSTANTIN STAN

După prima lectură la cenaclul „Junimea”, profesorul Crohmălniceanu mi-a spus: „Dacă ai un volum de astfel de proze, sunt sigur că Mărin te-ar debuta”. Îi spunea lui Marin Preda „Mărin” cu afecțiune și complicitate prietenească. Nu eram pregătit de debut și propunerea mă speriasc. Așa că, tot la îndemnul său, abia peste un an aveam să îmi iau inima în dinți și să duc niște proze la „Luceafărul”. Revista se afla pe Ana Ipătescu, într-un imobil frumos care găzduia pe scara principală „România literară” și „Viața românească” (dacă nu mă înșel și „Secolul XX”), iar pe scara de serviciu, la mansardă, „Luceafărul”. M-am dus pe la vremea prânzului. Redacția – destul de pustie. L-am căutat pe S. Damian, care era secretar general de redacție și i-am spus ce și cum am ajuns la dânsul. Ce m-a uluit a fost absența din biroul său a oricărui semn al unei redacții: pe dânsul l-am găsit părănd că nu are nimic de făcut, dar nici că ar fi bucuros de oaspeți, iar pe birou nu era nici măcar o hârtie, darămite febrilitatea pe care mi-aș fi imaginat-o (și pe care aveam să o trăiesc mai târziu) specifică presei. Dintr-un sertar a scos un dosar, a pus textele mele acolo și mi-a spus să trec peste...

nu mai țin minte cât timp. Știu doar că, de teamă, am tot amânat următoarea întâlnire, așa că din martie am ajuns din nou la S. Damian, pe la începutul verii. Tot pe la prânz, tot în aceeași atmosferă, tot în același ritual: a scos din sertar un dosar și mi-a comunicat sec „veniți pe 6 iulie scara, la corectură”. Joi, 6 iulie 1972, este ziua în care m-am îndrăgostit iremediabil de atmosfera, de viața, de lumea fascinantă a unei publicații. Neștiind eu ce înseamnă „seară”, m-am înfățișat pe la patru după-amiază, când mai nimeni nu venise. M-am așezat timid pe un scaun și am asistat la metamorfozarea, pas cu pas, minut cu minut, a locului: au început să apară mării, de neatinții poezii și prozatori, redactori ai „Luceafărului”, apoi colaboratorii constanți, prietenii lor. Toți se simțeau ca acasă, se purtau lejer, se tutuiau, glumeau cu secretarele sau cu cei ce ieșeau din biroul corectorilor. Apoi a început foiala cu șpalturi, cu revizia I, revizia II, cu albele, cu încruntări sau reproșuri surde. Nimeni nu mă băga în seamă. M-am hotărât într-un târziu să intru la corectură și să spun cu glas stins „mi-a spus domnul S. Damian să vin azi la corectură”. Am fost întrebat de nume, mi s-a întins o foaie imensă, în emoția mea de atunci și, oricât m-am străduit, nu am reușit să văd ceva: toate materialele, fotografiile, titlurile se răsuceau între ele de parcă erau la roata norocului. Am tras adânc aer în piept, și-am reușit să îmi văd povestioara *Departe, acolo la noi, dincolo*. Am stat pe hol cu pagina în față încercând să deslușesc literele, dar ochii îmi fugeau numai și numai asupra numelui meu. M-am despărțit cu greu de ea, am dus-o oftând la corectură și, când cineva mi-a luat-o din mână cam grăbit, cam fără deferență la care mă așteptam, mi-a venit să mi-o iau înapoi și să fug. Nu îmi mai aduc aminte dacă era don Gelu Stoicescu (nea Gelu, pur și simplu). Dar silueta lui puțin adusă de spate (la care alături mereu pe cea a lui Ingrid Fulga), mirosul de cerneală tipografică proaspătă, importanța aproape ceremonioasă pe care o așezau „bobocii” care își făceau întâiele corecturi, plecările de la redacție (mai târziu, joi seara, plecam de la Casa Scânteii cu Nicolae Velea, stând cam în aceeași zonă, târându-ne picioarele până la „Triumf”, la Fița Filosofita – ospătărița –, și-apoi, dacă ne mai rămânea ceva prin buzunar, la „Primăvara”), strângerea de inimă așteptând uneori să vină paginile de la Consiliul Culturii (uneori, cu „X”-uri mari roșii, pe material), ritmul liniște-freamăt-agitație paroxistică-liniște în care se derulau cele 3-4 ore ale redacției joi după-amiază sunt cele mai frumoase amintiri pe care le am și de care mi-e dor uneori ca de propria-mi tinerețe!

M ă r t u r i e

FĂNUȘ NEAGU

Eeram destul de tânăr și îmi displace că mă întorc și cu gândul la acea vreme. S-a încropit o echipă care să scoată revista „Luceafărul“, condusă de poetul Mihai Dragomir. Cred că, până la apariția revistei, discuțiile s-au prelungit cam un an, un an și jumătate. Undeva,

sus – iar vorbesc de Uniune sau de partid –, nu m-a dorit prezent. Știu că peste un an am izbutit să ajung redactor la secția de proză.

Atâta vreme cât am lucrat la „Luceafărul“ m-am bucurat de prietenia multor colegi de generație și, așa zice, chiar și de stima unor scriitori mai în vârstă. Acolo mi-am început cariera de romancier și de povestitor. Pe culoarele de la „Luceafărul“ m-am împrietenit cu o mulțime de oameni,

după ani de zile, până la funcția de redactor-șef adjunct. Dincolo de adjunct nu-mi era dat să fac vreun pas, pentru că mai toată viața am fost bolnav de „adjunctivită“.

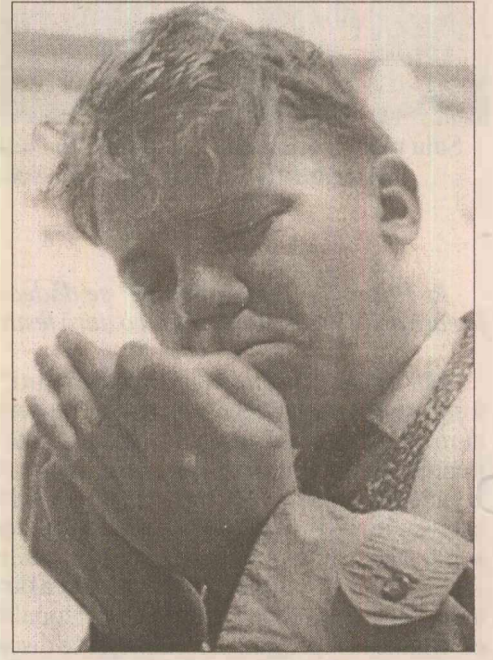
Acolo mi-am început seria povestirilor care aveau să mă facă într-un fel celebru, acolo mi-am publicat *Ningea în Bărăgan* (1959), povestire pe care o consider debutul meu, și încă alte câteva zeci. Deci la „Luceafărul“ m-am format ca povestitor.

și așa vrea să spun că pe mai multe planuri. Nu existau, spre deosebire de zilele noastre, așa-zisele grupări încăierate pe viață și pe moarte. Mi-amintesc că, în tinerețea mea, asemenea dispute nu se petreceau decât între bătrâni, adică cei cu 15-20 de ani mai mult, care aveau de împărțit puterea deșartă a lumii.

„Luceafărul“ înseamnă o amintire superbă, înseamnă un vifor și un fluviu de dor după anii tinereții, și amără-

Constantin Țoiu, Fănuș Neagu, Dumitru Radu Popescu

pe la Uniunea Scriitorilor, sau poate mai sus de Uniune (azi pot să spun că mai sus de Uniune), cineva nu dorea să apară această revistă. Am unele bănuieți, așa putea să laud sau să denigrez anumite persoane, dar las în seama altora să facă acest lucru.

Eu eram foarte tânăr atunci și mă bucuram că se înființa o revistă în care și tinerii scriitori să aibă un acces mai larg decât îl aveau, să zicem, la „Gazeta Literară“. M-am strecurat, așa putea spune, în această echipă care alcătua nucleul viitoarei redacții, grație lui Mihai Dragomir, pe care-l știam atât ca poet, cât și ca brăilean. Dar, la apariția revistei, nu am făcut parte din colectivul de redacție. Cineva, acolo

dintre care mulți, din păcate, au dispărut. Acolo mi-am pierdut bucuriile și o undă de fericire, multe din zilele tinereții, citind manuscrisele altora sau lucrând asupra manuscriselor mele.

Au fost niște zile fermecate. Ele se înscriu în povestea vieții mele ca un sămbure de aur. E tot ce poate fi mai frumos pentru un scriitor, să ajungă într-o redacție împătimită de bucuria de a munci și de a pătrunde pe căile gloriei. Puțină sau multă, gloria îi atrage pe toți muritorii. Acea perioadă, atât de veselă, – privită cu ochii de azi – s-a încheiat pentru mine, eu, care am străbătut ani lungi în acea redacție, în chip fericit. De la umilul și înfrigoratul jucător la ruleta vieții, am ajuns,

Sunt o mulțime cei pe care i-am cunoscut, de la Gheorghe Tomozei, Ion Gheorghe, Nicolae Stoian și dintre cei tineri... până la Nichita Stănescu, Breban și celălalt „Baltag“ care lucra cu un etaj mai jos, la „Gazeta Literară“, și cu care eram un desăvârșit prieten.

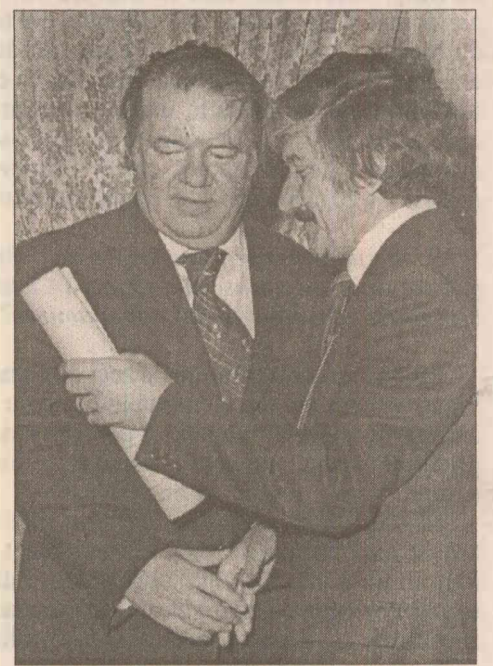
Toată generația mea a trecut pe la revista „Luceafărul“ și mulți îi păstrează o amintire frumoasă. Sunt și dintre aceia care îi poartă amintiri neplăcute. Dar atunci, spre deosebire de zilele de astăzi, tinerii scriitori erau mult mai uniți. Aveam și unde să ne vedem. Erau câteva reviste literare de prestigiu, adunate la un loc în clădirea din Ana Ipătescu. Apoi, ne vedeam la Cenaclul *Labiș*, era o prietenie firească,

ciunea că timpul ne risipește și că gloria este cu totul altceva decât și se pare a fi la tinerețe.

Ceea ce învățăm într-o viață – la tinerețe, ni se pare că trăim totul într-o singură zi, – mai târziu învățăm că fiecare zi este istoria fericirii unui om, cu toate că fiecare zi cuprinde în ea și deznădejde. Viața este mult prea frumoasă ca să-ți amintești la bătrânețe de clipele de amărăciune. Eu, cel puțin, nu pot decât să mă gândesc că acolo am trăit ca într-un vis. Așa putea să spun un lucru foarte mare, foarte grav chiar: *Acolo am fost chiar fericit.*

Cu Virgil Teodorescu

Cu Mircea Micu

„Eu cred că statul ar trebui să-și apere cultura așa cum își apără spațiul aerian“

Interviu cu Augustin Buzura

R: Când ați intrat prima dată în contact cu revista „Luceafărul“?

AB: Nu îmi aduc bine aminte, în orice caz, imediat după 1960, cred că era în '63. Oricum, știam toate publicațiile, știam „Luceafărul“... Erau foarte puține reviste literare pe atunci și, fiind foarte tânăr, îl citeam de la un capăt la altul, pentru că mă interesa tot ce se scria. Mai târziu am participat la Cenaclul „Luceafărul“, m-a adus Mihai Negulescu, la solicitarea lui Adrian Păunescu, pentru că el a fost în bună măsură implicat în Cenaclul „Luceafărului“. Iar de publicat, nu îmi amintesc exact, cred că tot în aceeași perioadă, prin '63 sau imediat după. Știu că era Sânziana Pop secretar de redacție, pe urmă a preluat acest rol Romulus Zaharia, cu ei discutam când era vorba de publicat proză, fragmente din roman; articole nu îmi aduc aminte să fi publicat.

R: De ce credeți că se cumpăra „Luceafărul“ pe vremea aceea?

AB: În primul rând, erau foarte puține reviste literare și era nevoie de literatură, de un aer proaspăt, iar „Luceafărul“ a însemnat foarte mult în diferite momente ale istoriei sale. Era o perioadă de ușor și vag dezgheț și lumea era dornică de ceva nou. Era extrem de greu pe atunci să debutezi ca tânăr scriitor. A publica un fragment de roman sau o proză în „Luceafărul“ era o realizare uriașă, pentru că pe atunci revistele literare erau cele care lansau autori noi sau care promovau noul sub toate formele. Și apoi, erau autori foarte buni care se citeau, care se căutau – Bănulescu, Sânziana Pop, Păunescu...

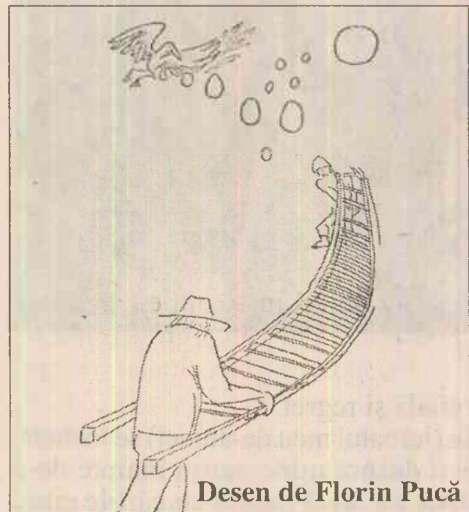
R: „Luceafărul“ era deci cumpărat pentru acești oameni?

AB: Da, dar nu numai pentru acești oameni; ci și pentru dezbaterile care începuseră, pentru că era o perioadă de confruntare cu ceea ce se numea

pe atunci realismul socialist. Era un drum foarte lung de la realismul socialist până la realismul propriu-zis, a costat foarte multă energie această întrecere, adică această desprindere de realismul socialist.

R: Care este amintirea care v-a urmărit în timp, cel mai puternic, legată de „Luceafărul“?

AB: Nu pot evoca un moment anume. De obicei publicam în revistele importante – așa cum am mai spus, în cele câteva – în „Luceafărul“, *România literară*, *Tribuna* și *Steaua*, în *Scrisul Bănățean*, *Iașiul Literar* și cam acestea erau... Foarte puține... Și era un mare efort, dar și un succes pe măsură să aparții unei reviste, să fii publicat de ea. Din păcate, nu țin foarte bine minte aceste colaborări pentru că multe s-au materializat în cărți ulterior, iar pentru mine cărțile au fost importante și asupra

Desen de Florin Pucă

lor m-am concentrat în mod deosebit.

R: Exista un spirit al „Luceafărului“?

AB: Da, se vorbea de un spirit al „Luceafărului“; revista a avut o perioadă foarte bună, pe vremea lui Bănulescu, și o alta, destul de retrogradă, în ultimii ani, adică era împărțită mișcarea literară românească, erau două direcții distincte.

R: Care era redactorul care dădea farmecul sau închegea echipa de la „Luceafărul“, sau cu care v-ați împrietenit mai mult?

AB: Am fost prieten cu toți, nu am avut prietenii excepționale. Eram foarte bun prieten cu Romulus Zaharia, evident, cu Păunescu, care venea la Cluj foarte des în perioada respectivă, cu Mihai Negulescu, cu Sânziana Pop... și cu aceștia am și colaborat. Iar mai târziu, cu Bănulescu. Nu am, ca să zic așa, nicio amintire memorabilă. O singură dată, însă, știu că am fost emoționat: când am citit pentru prima dată în Cenaclul „Luceafărului“, prin '63, o proză cred... Pentru mine însă, cum vă spuneam, erau importante cărțile – între o carte și alta treceau întotdeauna cam 3-4 ani –, iar perioada dintre ele era ca și inexistentă..., deși am tipărit mult și am participat la diverse discuții.

R: Credeți că „Luceafărul“ rămâne în conștiința publică?

AB: Pentru orice cercetător care va investiga cu sinceritate desprinderea de realismul socialist, de epoca respectivă, în special, da. Cât a fost șef, Bănulescu a însemnat foarte mult și va rămâne un reper. A format foarte mulți tineri, cred. Dobândeai o oarecare garanție prin însuși faptul de a citi în Cenaclul de atunci al „Luceafărului“. Eu nu am fost decât la două Cenacluri, eram medic și trebuia să împac medicina cu literatura. Stăteam prost cu timpul, trebuia să recuperez ce pierdusem în privința lecturii. Dar eram, în felul meu, atașat.

„Luceafărul“ este o revistă de care s-a legat foarte strâns tinerețea mea literară și îi doresc din toată inima să existe. Și să însemne măcar ce a însemnat în perioada în care o frecventam cu asiduitate. Adică într-alt timp, care nu este favorabil culturii, nu este favorabil publicațiilor, un timp care este al subculturii și al impostorilor; celor care vor să facă literatură cu adevărat, celor care vor să afirme valorile ce merită să fie afirmate le este foarte greu.

R: „Luceafărul“ avea pe vremuri 30 de angajați...

E ciudat că nu m-am gândit ce însemna o revistă sau alta... Adică, ar trebui să răsfoiesc o colecție să-mi dau seama. Întâmplarea a făcut ca zilele trecute, forțat de împrejurări, să răsfoiesc

colecția *Contemporanul*. Avea pagini absolut excepționale și nume de mâna întâi și mă gândesc că o revistă cum era aceasta – excluzând nebuniile politice – este foarte greu de făcut astăzi.

Cu Nicolae Breban

R: Asta am observat și noi, uitându-ne în colecția „Luceafărului“. Ce grafică, ce desene...

AB: Erau ilustrațiile lui Pucă pe prima pagină, absolut senzaționale. Acum îmi aduc bine aminte. Fiecare revistă își avea ziua ei, foarte importantă, când apărea, când o deschideai, când citeai și te bucurai...

R: Vedeți o soluție, un viitor?

AB: Nu știu... eu cred că statul ar trebui să-și apere cultura așa cum își apără spațiul aerian sau pământul, apa, aerul. Trebuie să aibă grijă să fie curate, nepoluate. Așa ar trebui să-și păstreze și spiritul, nepoluat. Cimentul are aceeași formulă pretutindeni, oțelul la fel, dar spiritul nu are. Toate țările fac eforturi uriașe pentru a-și afirma, pentru a-și impune valorile. Eu cred că un nume cu greutate în cultură apără o țară mai bine decât o armată. Mă gândesc, de pildă, în confruntarea cu comunismul, cât de mult au însemnat vocile lui Ionescu, Cioran, ce ecou uriaș aveau în lume.

Acum, ...este un sezon al jumătăților de valori, al multor impostori și nechemați. De obicei – ca să-l citez pe Nietzsche –, „vulturii nu trăiesc în cârduri“. Trăiesc singuri, scriu și își văd de treabă. Numai vrăbiuțele culturale și ciorile se adună în cârduri și acum este un sezon de acest tip. Cu puține excepții numai, excepțiile de rigoare....

Interviu realizat de
SIMONA GALAȚCHI

Dan Cristea, Ingrid Fulga, Laurențiu Fulga, Bogdan Ghiu, Augustin Buzura, Mircea Cărtărescu, Eugen Șimion, Nicolae Gheran, Ion Ianoși

Pagini de jurnal

CONSTANȚA BUZEA

Dacă ar fi fost alții decât cei care au fost redactorii de la „Tânărul scriitor“, ar fi avut motive să se amuze pe marginea textelor mele din '58. Judecând după cășăpelile din manuscrise, „băieții“ aveau o linie de la care nu se abăteau. Sintagma „poezie de actualitate“ apărea mereu pe buzele lor. Din cauza la care m-au supus insistent n-a prea ieșit mare lucru. Ba chiar nimic. În schimb, tot versificam corect trăiri de-ale mele și reușeam câte-o strofă din când în când. Strofele astea conțau însă imens în desfășurarea logică, naturală a talentului meu, atât de modest și prea puțin cultivat.

Găsesc la această dată (10 ianuarie 1958) o variantă **Cântec** care a și apărut în primul număr al „**Luceafărului**“, la rubrica debutanților de pe penultima pagină, o coloană de poezie, pe verticală, frumos. Două debutante, Aurora Coțescu din Tulcea și Constanța Buzea din București, fiecare cu texte pastelice curate și cu câte un portret delicat în peniță, făcut după o fotografie, numele graficianului, tânăr și el atunci, nu sunt prea sigură că era Silvan sau altul. Și numele rubricii era, cum altfel, *Steaua fără nume*. Aurora Coțescu deasupra, eu dedesubt. Uimirea și fericirea mea erau uriașe văzându-mă tipărită! Ce impact a avut în familie întâmplarea! Naturelul meu era cuminența, nu iubeam nici un băiat, dar exersam în poezioare de dragoste, ca la 15-16 ani, fără să clipesc că habar n-aveam ce fac. Mai târziu mi-a trecut prin minte să numesc îndrăzneț sentimentul fraged de iubire adolescențină *pastelul amoros* și iarăși m-am uimit de o așa găselniță. În fine, în plin crepuscul proletcultist, caligrafiam: „Miresmele crude din câmp mă îmbată./ Le simt tăvălindu-mă în iarbă./ Cerul albastru spre mine se pleacă/ Parcă voind să mă soarbă./ Pleoapele-mi strâng și mi-e teama deșartă./ Măinile-mi lunge prin firele lungi./ Umbrele tremură, florile scutură/ Praful de aur din traiste și punge.// Și îmi presar romanița pe rochie./ Gându' l-înfig în cozi de lăstuni/ Simt gărgărița urcându-mi pe degete/ Vântul trecându-mi prin plete nebun.// Îmi taie suflarea atâta mireasmă./ Lutul îl simt aromindu-și răcorile./ Umbrele firelor lungi se cutremură./ Vine iubitul să scuture florile“. Acest pastel nevinovat putea fi, și a și fost, taxat de „vinovat“ și dat de-o parte din sursa pentru publicare. Textul îl judec în sine și surd cu oarecare înduioșare acum. Însă atunci era un anume context reprimant și deprimant, în care posturile-cheie în redacții erau ocupate de tineri activiști, care au și sfârșit convinși de rostul lor de îndrumători. Acest pastel face dovada că și la 16 ani sufletul meu funcționa corect, că libertatea mea interioară era departe de a se dispensa de un bun instinct de orientare și de un bun simț al insului modest. Era atunci, mare,

Beniuc. Era un tânăr Deșliu. Era A. Toma în context. Fără să fie la suprafață Blaga, Bacovia, Barbu, Eminescu integral. Iar în familie, e greu de presupus că elevilor care eram ne puneau cineva în brațe cărțile fundamentale. Părinții săraci lăsașu pe seama școlii, iar școala de-atunci era cum era...

Stau la îndoială cum să închei. Mi-e și milă, mi-e și lehamite de textele mele din acel timp. Dar pentru atunci, pentru statutul meu de handicapat cultural, aceste texte mi-au ținut în lăuntru lor toate disponibilitățile, izolându-mă ca-ntr-o anestezie, în visul de a comunica cu un însumi valabil și în viitor. Rolului lor îi recunosc rostul și astfel

le sfâșii cu oarecare sfială și regret.

Caietul cu pătrățele (jurnalul meu de-atunci) se încheie, se încheia, cu 9 poezii despre mine, puțin înainte de-a împlini 17 ani, și o listă pe două pagini cu cărțile citite până-n 6 nov. 1957. Și o relatare din 11 martie 1958: „Odată cu primăvara au venit bucuriile și voia bună. Simt că nu mai am astâmpăr, mi-e dor de ceva foarte înalt și omenește foarte simplu. Sunt impresionată că un băiat mi-a spus încet de tot, atât de încet că abia l-am auzit, că mă iubește. Viața nu mai trece, s-a oprit cu respirația tăiată, să mă privească cum râd și sunt fericită. Mulți mă știu tăcută și retrasă, dar acum sufletul meu stă gata să se reverse...“

Rece și cald

LIVIUS CIOCÂRLIE

Întâiul meu contact cu „**Luceafărul**“ a fost usturător, dar mi-a lăsat o impresie bună... despre mine. Dan Cristea a scris o cronică destul de aspră la prima mea carte, ceea ce nu mi-a clintit convingerea despre dreptul criticului la opinie. De altfel, m-am și împrietenit cu Dan Cristea, ba i-am fost și naș. Privitor la aprecierea lui, mi-am spus: poate are dreptate, poate nu. Ulterior, mi-am dat seama că mai curând avea. Al doilea contact nu m-a găsit la fel de receptiv, fiindcă a fost prea contondent, ceea ce nu e de mirare, câtă vreme venea de la un Târnăcop. Continuam să am în redacția revistei prieteni – de exemplu, Marius Robescu – care se fereau ca de foc să reprezinte spiritul revistei. Acesta era așa cum era. Mi se vorbea despre perioada luminată a direcției lui Ștefan Bănuțescu, dar eu nu participasem la viața literară pe atunci. Sigur, în 1990 situația s-a schimbat. Acum, îi urez „**Luceafărului**“ viață lungă și... să nu mai treacă prin ce a trecut. În încheiere, un cuvânt în amintirea lui Laurențiu Ulici și Marius Tupan.

Constanța Buzea

Cântec

Din borangical mărilor de spice
Înaltă macii flacăra mărunță
Și lujerele murelor pitice
Țin umbra caldă-n ochii lor răsfântă.
Când suflă vântu-n fluierle-ramuri,
Se-ntrec coșaii țărâind să-l fure.
Când se prăvale vântul peste lanuri,
Cosașii tac sub lujere de mure,
Și iar se-atin cu frământare surdă
Când doina călătoare s-a pierdut,
Când macii scuturați de-atâta zburdă
Se frâng să-și vadă florile pe lut.
Mă leg de tine mândra mea câmpie,
De troscoțul cu țintele în floare,
De triful slobozit de ciocârlie,
Când, zmulsă din pământ, o pierd în mare.
Și trec prin coama drumurilor tale
Țânjind în depărtări la vreo fântână,
Când vântul peste lanuri se prăvale
Și fluierle-ramuri s'îngână.

(poezia în decembrie 1957,
apărută în **Luceafărul** nr. 1/1958)

Cântec

Din borangical mărilor de spice
Înaltă macii flacăra mărunță
Și lujerele murelor pitice
Țin umbra caldă-n ochii lor răsfântă.
Când suflă vântu-n fluierle-ramuri,
Se-ntrec coșaii țărâind să-l fure.
Când se prăvale vântul peste lanuri,
Cosașii tac sub lujere de mure,
Și iar se-atin cu frământare surdă
Când doina călătoare s-a pierdut,
Când macii scuturați de-atâta zburdă
Se frâng să-și vadă florile pe lut.
Mă leg de tine mândra mea câmpie,
De troscoțul cu țintele în floare,
De triful slobozit de ciocârlie,
Când, zmulsă din pământ, o pierd în mare.
Și trec prin coama drumurilor tale
Țânjind în depărtări la vreo fântână,
Când vântul peste lanuri se prăvale
Și fluierle-ramuri o îngână.

Pastel

Pe trestii vântul se ascute,
Noi stăm ca frunzele-n copac,
În urma lebedei, în umbră
O stea se zbate albă-n lac.
Și ai tăcut crezând că-astept
Ca lacul negru să tresară
Și vântului de primăvară
Să-i cadă stelele pe piept.
(ca o variantă la prima strofă:
Lumini în umbre se prefac
Și umbrele-n lumini fugare.
În urma lebedei ușoare
O stea se zbate albă-n lac.)
(8 februarie 1958)

Pastel

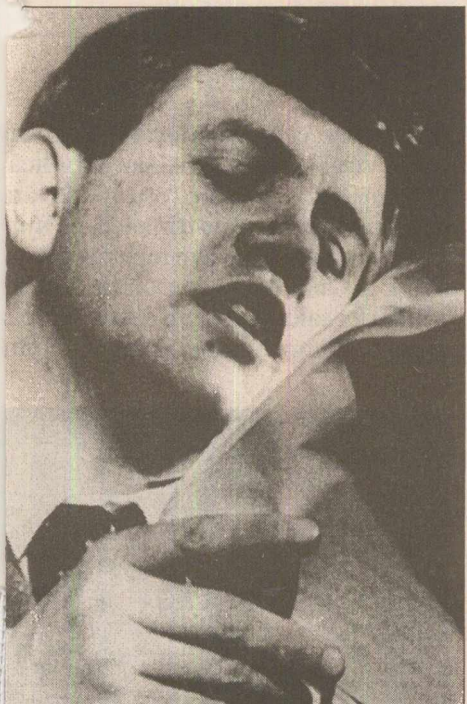
Pe trestii vântul se ascute,
Noi stăm ca frunzele-n copac,
În urma lebedei, în umbră
O stea se zbate albă-n lac.

Și ai tăcut crezând că-astept
Ca lacul negru să tresară
Și vântului de primăvară
Să-i cadă stelele pe piept.

(cu o variantă la prima strofă):
Lumini în umbre se prefac
Și umbrele-n lumini fugare.
În urma lebedei ușoare
O stea se zbate albă-n lac.

(8 februarie 1958)

Un poem inedit de Ioan Alexandru

Citind în Cenaclul „Luceafărul“, 1962

UNDE TE DUCI

*Când începeam să-mi pierd urma
în vuietul mării furișându-mă evident
la margini pe plaja comună
apăru firul de lampă cu clopotul de gât
un sânge amar bătea în viața mea
unde te duci, unde vei ajunge?
Coșul plin de oase pe capul căutătorului
de roiuri în burta orașului.
Cu o lopată în răpă acel ce renăscu prin mine
bietul meu tată umple și acum căruța cu prund roșcat
pentru temelia norocului.
Hamurile sunt vechi roase de ploii roșile tună
pe-un drum ce leagă inima mea de lacrimile mamei
în pădure scoarța pe fagi imită curgerea norilor
unde te duci?
Femeile în poale cu piciorul desculț
frământă pământul lui iulie pline de sudoare
văd țâțele lor furișat între sălcii
zumzâind în contact cu razele luminii
fântâna e linsă până la prund de seceta copitelor
obrazul ciurdarului
pleznit sub corzile prostiei
în troci de noroi împietrit se lasă noaptea
pe toarta ulciorului urma unei căpuși zdrobită cu unghia
inima lărgind venele urcă în bucăți sfărâmate pe fiecare
ca și cum ochii mei ar străluci în călcâie
din praștia memoriei apăru steaua molăie
fugea buimac de cenușe
în mijlocul capului apasă
ca mărul discordiei în nările alesei
Unde te duci unde vei ajunge?*

noi să bage de seamă cum se duc ore și că se apropie noaptea și va trebui să alergăm spre gară pentru a prinde trenul de întoarcere la București. Poate mulți vor fi tentați să se întrebe: de ce atâta nebunie pentru câteva poeme tipărite pe o pagină de revistă? Adevărul e că, la acea vreme, revistele, pe lângă că erau citite, aveau și puterea să asigure faimă unui scriitor. Dacă un poet tânăr, de pildă, tipărea trei-patru pagini de poeme în „Luceafărul“ (și exemplul nu e singular, căci și debutul lui Nichita Stănescu în *Tribuna* a avut o rezonanță națională), devenea mult mai cunoscut decât un poet tânăr de astăzi, să zicem, la fel de talentat, după ce publică o duzină de cărți. Scrisorile și telegramele primite de la Ioan Alexandru în acei ani depun mărturie tocmai despre tensiunea la care se trăia și visa întru literatură. Îmi pare rău că am scris aceste rânduri contracronometru și nu am reușit să găsesc o scrisoare care relata tocmai despre bucuria pe care i-a produs-o publicarea unor poeme în „Luceafărul“. Mă consolez totuși cu speranța că, acolo unde se află acum, se va bucura la fel de tare citindu-și un poem de tinerețe nu în altă parte, ci în chiar revista care l-a primit în paginile ei cu generozitate și încredere în harul său.

ION COCORA

Nimic mai potrivit într-un număr aniversar al „Luceafărului“ decât un poem inedit de Ioan Alexandru scris prin 1964-1965. Se știe că autorul *Infernului discutabil*, după debutul în *Steaua* și câteva apariții consistente în *Tribuna*, a început să publice masiv în revista de pe bulevardul Ana Ipătescu. Acestea îi revine un rol important în afirmarea lui ca nume de notorietate între poeții tineri ai generației '60, promovându-l și impunându-l cu consecvență în lumea literară. Îmi amintesc că de fiecare dată noaptea de după apariția „Luceafărului“ la Cluj, unde încă era student, se transforma într-o noapte albă, cu discuții interminabile. Citeam și reciteam poemele. Le întorceam pe toate fețele. Uneori, în câte o cârciumă periferie, când se întâmpla să avem bani, la un pahar cu vin. Alteori plimbându-ne până în zori pe străzi sau poposind pe Dealul Feleacului în preajma unui foc. Un astfel de „nărav“ nu l-a pierdut nici după ce s-a mutat la București. Ori de câte ori urma să-i apară vreun grupaj

de poeme îmi dădea de veste, fie printr-o scrisoare, dacă o știa din timp, fie printr-o telegramă, încât în zorii zilei cu pricina mă trezeam că îmi bate la ușă cu revista în servietă. Ceremonialul în continuare rămânea neschimbat. Lecturi repetate, discuții, proiecte, promisiuni că ne vom vedea și corespunda mai des. Recunosc că, în ceea ce privește corespondența, eu nu de puține ori mă găseam în culpă. Întârziam câteodată nepermis de mult cu răspunsurile. Ceea ce îi provoca neliniște și supărare încât nu ezita să mă mustre cu asprime. Cum procedează și într-o epistolă din 3 aprilie 1967: „Să te fi supărat pe mine

în așa hal de nu mă învrednicești cu câteva rânduri. Am așteptat să-ți anunți venirea aici fiind singur acasă atâta vreme. Or te-ai săturat de prezența mea în preajma ta, ori ai alte pricini necunoscute mie care îți țin graiul mut. (...) Cu părere de rău că nu mi-ai dat atât de prețioasa ta mână de ajutor am dat editurii, fiind nevoit, volumul cu poemele pentru reeditare“. Când ne întâlneam însă, uitam de „impasurile“ ivite în comunicarea noastră. Bucuria revederii se consuma sub semnul unei stări de spirit incendiare, pătimaș, cu gânduri rostite răspicat, adesea contrazicându-ne asupra unor autori și lecturi, fără ca niciunul dintre

Ioan Alexandru bucurându-se de miracolul primei zăpezi

Căutam la Luceafărul chiar destinul meu

GABRIELA MELINESCU

Revista „Luceafărul“ a însemnat foarte mult pentru mine – acolo, în locul de la mansardă al unei case vechi de pe bulevardul Ana Ipătescu, mi-am întâlnit destinul, adică: Poetul, Poeții și Poezia. Acolo am înțeles mai bine că a crea era actul însuși al vieții, adică a dăruii, a transmite viață, „căci opera spiritului venea din opera trupului, a cărnii, împărțind natura lor – dezvoltând acel instinct de imortalitate care conduce tot ce există. Pentru că trupul precede gândirea.“ (Rainer-Maria Rilke)

La „Luceafărul“ am lucrat ca redactor la secția de jurnalistică, împreună cu draga mea prietenă, prozatoarea Sânziana Pop, și apoi la cea de poezie, împreună cu colegii și prietenii: Ion Gheorghe, Grigore Hagiu și Dorin Tudoran. Am lucrat mulți ani, până la plecarea mea din țară, legal – pentru a mă căsători, în Suedia, cu editorul Rene Coeckelberghs.

Auzisem despre revista „Luceafărul“ (purtând numele unui poem de Eminescu) pe când eram la liceu – aveam șaisprezece ani și eram preferata profesoarei de limba română, doamna Demetra Sânzianu (mama pictorului Mihai Sânzianu și

lor în fața clasei. Profit de ocazie aici ca să le mulțumesc și postum, din toată inima – pentru căldura și generozitatea și competența pe care au avut-o pentru mine și alți colegi care erau foarte interesați de creația literară: poezie, proză și traducere (mai ales din latină) de-a lungul anilor, la faimosul nostru Liceu „Gheorghe Șincai“.

Am cunoscut redacția când prozatorul Eugen Barbu era redactor al revistei și poetul Miha Dragomir se ocupa de lansarea poeziilor la rubrica „Steaua fără nume“, nume dat după titlul piesei lui Mihai Sebastian. Sigur că se cereau mereu poezii cu teme din actualitate și poezii care într-un fel reușiseră să scrie câte un poem despre „visul luminos al comunismului“ fuseseră publicați imediat în frumoasa colecție de poezie purtând același nume: „Luceafărul“. De poezie se ocupau Theodor Balș și Mihai Negulescu, care mă bătuseră la cap cu sfaturi cum să scriu – recomandându-ne la toți să cunoaștem viața și să ne ducem în fabrici și uzine ca să ne inspirăm din creația clasei muncitoare.

Rubrica „Steaua fără nume“ era cea mai citită – era vorba de a prezenta mereu ceva nou în poezie – un suflu nou, improprietat și de strategiile diferite de a fi „actual“, dar totuși într-un fel propriu, sincer, dezinteresat.

Mari poeți (care au rezistat până în zilele noastre) debutaseră la această rubrică și apoi în Colecția „Luceafărul“.

Eu căutam la „Luceafărul“ chiar destinul meu: Poezia însăși și Poeții ei, știind din instinct că mi se va da totodată și ceva în plus – acolo i-am întâlnit pe Cezar Baltag, Marin Sorescu, Constanța Buzea, Adrian Păunescu, Cezar Ivănescu și mulți alții – în plus chiar pe Nichita (Stănescu) în carne și oase, cu o aură de frumusețe și de seriozitate peste întregul trup. Citisem deja la cenaclul de la Casa Scriitorilor cu mare succes, fusesem publicată la „Steaua fără nume“ cu poeme considerate foarte originale despre iarba de la Birkenau, după citirea unei cărți documentare despre Holocaust. Apoi poetul

Demostene Botez scrisese un articol mare cu titlul *Eureka!* Dar poemle mele zăceau încă pe masa de lucru a lui Miha Dragomir și el va muri ceva mai târziu

tot încercând să scrie o prezentare care nu se închegea. A fost mai bine, și mai târziu, în 1965, criticul Gabriel Dimisianu (care locuia împreună cu soția lui, Geta, la subsolul casei vechi, lucrând la „Gazeta Literară“) va scrie o prezentare excelentă la cartea mea de debut *Ceremonie de iarnă*, carte pe care am recitit-o (cu ocazia acestui articol de aniversare a „Luceafărului“) găsind-o plină de energie adolescentină, fără compromisuri și cu un profil distinct de poet care va sta deja ca un pom tânăr pe propriile sale picioare sau rădăcini. Așa se va prezenta și superba carte de debut a Ilenei Mălăncioiu, *Păsărea tăiată*, publicată la altă editură, cu care ocazie am cunoscut-o pe strălucita poetă și prietena mea eternă de poezie și de destin. Dar să mă întorc la întâlnirea cu Nichita – se oprise pe culoarul lung de la „Luceafărul“ – ușa era deschisă la camera în care eu ascultam plictisită sfaturile lui Nicolae Stoian, mai exact criticile lui. Nichita se uita la noi fumând. Când am ieșit, nu ne-am salutat, pentru că nu vorbisem niciodată. Nichita m-a strigat tocmai când coboram scările și m-am simțit bine după criticile lui Nicolae Stoian. A dat mâna cu mine – fusese la cenaclu când citisem și eu, era amabil și politicos –, m-a întrebat dacă sunt ocupată, am răspuns că eram într-o echipă de baschet și apoi, după antrenament, mă voi duce cu colegii să dansez. Părea dezamăgit, apoi, surzând, îmi spusese, puțin ironic, că dansul e o formă de îmbrățișare – mă înroșisem pentru că nu mă gândisem niciodată la asta. Această amintire m-a obsedat și m-a făcut să nu mai spun nimănui ceea ce fac, nici măcar dacă scriu sau nu, dacă sunt fericită sau nefericită – și bineînțeles că dansul a căzut de pe pedestalul vieții mele, ca și intensa activitate sportivă, rămânându-mi numai scrisul, cititul, desenatul și cântatul în marele cor al Liceului Șincai, dirijat sublim de profesoara noastră de muzică Victoria Motora.

Cred că a existat un spirit comun de creație la revista „Luceafărul“ – treptat au venit alți șefi – când eu am devenit redactor au fost șefi: Ștefan Bănuțescu, poetul Virgil Teodorescu apoi, în perioadele cele mai creative – și la urmă perioada cea mai grea, când am fost mutați la Casa Scânteii, cu arhitectura ei stalinistă și cu Nicolae Dragoș ca șef...

În afară de prietenii și colegii mei numiți până acum, îmi plăceau Sami Damian și Georgeta Horodincă, apoi criticul Dan Cristea (ce minune că a luat conducerea în mâinile lui acum!), poetul Dan Laurențiu și prozatorul de mare talent Nicolae Velca. Am amintiri bune și despre Marin Sorescu, care scria cronică literară la „Luceafărul“ și care mă debutase și el mai înainte cu un grupaj de poeme, la prima formă a „Vieții studentești“ lucrând împreună cu poezii Adrian Dohotaru și Nicolae Dragoș.

Pentru mine, cel mai fermecător „personaj“ a fost Virgil Teodorescu (sau Virgilică). Era copilăros și ludic, ca un adevărat poet suprarrealist – ne trimetea, pe mine și pe Sânziana, să scriem reportaje despre mare, la Cobadin – Constanța, locurile copilăriei sale, să scriem despre pescari și pești, completând el însuși cu nume

și competență, dar și cu spirit de joacă ceea ce credea el că lipsea din documentarea noastră. Nu m-a obligat niciodată să scriu un articol de fond, așa cum făceau alți șefi, completând ei înșiși, cererea cenzurii, numele: Partid, Comis sau Ceaușescu. Nu țipa la noi și nu critica, era plăcut, cu mult humor, nu l-am văzut niciodată înfuriat, păstrând ceva din timpurile copilăriei magice vecinătatea mării pline de pești și tinereții angajate pentru idealuri de mai târziu, poate, s-a dezis. Virgil a fost foarte mult (ca și domnul Ivașcu „Gazeta Literară“) reportajele mele ale Sânzienei, toate angajate ecologic deja în acel timp – Sânziana continuă splendid și cu foarte mare succes program de atunci în celebra ei revistă „Formu As“.

Cred că revista „Luceafărul“ rămâne în conștiința publică, cum am spus început, prin încurajarea impulsurilor creative, în vederea dezvoltării unui instinct al imortalității în ficcare tânăr care vrea să dea ceva altora, printr-un fel de altruism – afirmându-se totodată printr-o operă care rămâne ca document de viață a unui timp.

Cred și sper că revista „Luceafărul“ în noua ei formă (pe care n-am văzut-o încă numai am citit despre ea!), și noi conducere va exista și rezista oglindă timpului și creațiile multor generații tineri creatori. Mă simt fericită și mândră că am debutat la „Luceafărul“ și am lucrat ca redactor, împreună cu mari scriitori care au supraviețuit gloriei până la această fericită aniversare. Mulți ani!

Ion Gheorghe, Gabriela Melinescu
și Adrian Păunescu

prietena familiei Arghezi) și a profesorului de latină, dirigintele nostru, Aristide Pârcălăbescu – amândoi făceau ore speciale în care elevii citeau creațiile

Rememorări

Doi dictatori

MIRCEA MICU

Am început un serial în revista „Lu- ceafărul“ pe care l-am ținut vreme de cinci ani. Pe măsură ce mă documentam, pe măsură ce mă lăsam furat de uriașa personalitate a Marelui Han genial și analfabet, am scotit că e foarte ușor să strecurăm mici „șopârle“ nevinovate la adresa „celui mai iubit fiu al poporului“ și a consoartei sale.

Aluziile erau evidente, dar, într-un fel, justificate de coincidența asemănării personajelor. Totul a mers perfect, sau aproape perfect, până în 1987, când niște cititori „vigilenți“ de peste hotare au găsit de cuviință să buchisească mai atenți foiletoanele mele săptămânale. Și le-au citit atât de atent, încât, până la urmă, au tras concluziile de rigoare.

Într-o dimineață, nu prea de tot, venind

la Uniunea Scriitorilor, unde lucram cu hârnicie, mai ales la parterul clădirii, dotat cu bufet și restaurant, pe holurile întunecoase m-am ciocnit piept în piept cu taciturnul reporter Vasile Nicorovici.

Ne-am speriat reciproc și ne-am cerut scuzele de rigoare. Recunoscându-mă, m-a tras într-un colț și mai întunecos, m-a pipăit, ca un sculptor statuia îndrăgită, și m-a întrebat: „Ești liber?“

Credeam că vrea să mă invite la o bere și, cunoscându-i zgârcenia proverbială, era să leșin de uimire.

De fapt, voia să știe dacă n-au venit să mă „umfle“.

Neînțelegând nimic din misterioasa sa comportare, am cerut lămuriri.

„Nu ascuți BBC-ul?“ I-am răspuns că nu. „Rău faci, fiindcă altfel îți luai

măsuri de prevedere și plecai o vreme din București.“

Îmi relatează apoi cu lux de amănunte cum cei de la pomenitul post de radio au preluat și au transmis un articol apărut în cotidianul londonez „Times“.

Articolul se numea *Doi dictatori*, era pe prima pagină a ziarului și avea drept material ilustrativ portretele lui Ceaușescu și Gîngis Han.

Binevoitorul informa asupra serialului susținut de subsemnatul în „Lucaefărul“ și lămurea pe cei interesați că toată povestea cu Gîngis este, de fapt, un pretext de a-l denigra pe dictatorul Ceaușescu și familia sa. Urma exemplificarea pe două coloane alăturate. Ce zic eu despre Gîngis și fiii săi, și cum este Ceaușescu și odraslele sale. Trei fii avea unul, trei fii și celălalt. Câte unul din fiecare tabără era cam amator de chefuri și femei. Ce zic eu despre soția lui Gîngis, care era mai în vîrstă decât el, și cum este soția dictatorului.

Colegul Nicorovici era foarte speriat și mă sfătuia să mă duc o vreme la mănăstire. Cunoaște el, cică, un călugăr, sus, la Peștera Ialomicioarei, cu care făcuse armata.

Ca un făcut, în acea săptămână eu scrisesem, nesilit de nimeni, ultimul episod despre Mongolia, agasat de interpelările, mai în glumă, mai în serios, ale diverșilor amici plictisiți de lungimea serialului. Fănuș Neagu îmi reproșă: „Ai stat două săptămâni și ne plictisești de cinci ani!“.

Drept pentru care am anunțat sfârșitul poveștii. După câteva zile, la sediul revistei, m-am întâlnit cu un domn care fusese în Anglia, chiar la ambasadă, în ziua în care apăruse buclucașul articol în „Times“. Scandal mare, alertă, măsuri de cumpărare a întregului tiraj. Cum, însă, tot personalul ambasadei nu posedea mai mult de 100 de lire cheș, iar tirajul ziarului era de circa

un milion, au renunțat.

Un alt prieten, mai precis miliardarul de azi Mihai Cărciog, a vrut să-mi aducă un exemplar prin intermediul unchiului său care era lord, titlu cumpărat, evident. N-au posedat curajul necesar. Știrea a fost preluată și de alte posturi de radio, vestea s-a lășit. M-au sunat vreo doi atașați culturali de la „ambasade capitaliste“, cerându-mi detalii.

Eram destul de derutat, dar, văzând că nimceni nu mă admonestează „oficial“, am tăcut, la rîndul meu, așteptînd dulcele val al uitării.

A venit și vremea publicării cărții și am înțeles că, de fapt, cei de la Consiliul Culturii erau foarte bine informați și dăduseră „indicațiile“ de rigoare.

Cartea a fost citită și răsцитă vreme de un an. Iritat de tergiversări, am fost într-o audiență la celebrul Mihai Dulea, ambițiosul politruc și ghilotinator de texte. Am discutat, fiecare în manieră proprie, el abil, cu încăpățînat. Am izbutit să public, până la urmă, textul, cu tăieturile impuse.

Mărturisesc acum că, pe parcursul scrierii, trimiterile la „dictator“ le făceam în virtutea dorinței de a mă refuza. Cartea a apărut fără multe pasaje legate de aluziile evidente.

Până la urmă, istoria lui Gîngis a văzut lumina tiparului într-un volum de sine stătător, cu un titlu schimbat, și sunt convins că cei de la „Times“, dacă o vor citi vreodată, îmi vor oferi cu aceeași generozitate și atenție cu care m-au tratat atunci, drept premiu de consolare, o excursie în Anglia. Sponsorizată, evident, de dînșii.

Aștept și, vorba unui cunoscut crainic dizident, să auzim numai de bine!

Marin Sorescu, Mircea Micu, Gheorghe Pituț, 1977

Din ciclul: Erori au fost, erori sînt încă!

O întîmplare ciudată, dar veselă!

HORIA GÂRBEA

Pe cînd „Lucaefărul“ își începea triumfalul serial nou, cea din 2008, am primit un lung eseu semnat Horia Pătrașcu și expediat de la o adresă de e-mail identificată cu același nume. Mi-am închipuit că e vorba de venerabilul autor al *Reconstituirii*, aflat într-o fază de reflecție, după cea a ficțiunii. M-am bucurat cu atît mai mult cu cît, cu cîteva luni în urmă, îl căutasem asiduu pe Horia Pătrașcu la rugămintea unei edituri care voia să-i solicite drepturi de autor. Iată că un scriitor, aparent retras, fusese regăsit și producea un lung și interesant eseu. Textul punea mentalitatea românească sub semnul acvaticului negativ: mocirlă, noroi, împotmolire etc. L-am semnalat imediat redacției, cu precizarea că e foarte lung. Imposibil să apară tot odată. Totuși, împărțirea lui pe capite lăsa sugera că ar putea fi împucătășit și părțile să apară din timp în timp. În redacție – toată lumea de acord!

Am pregătit prima parte, vreo 4500 de semne, am schițat un rezumat al întregului text și l-am trimis la căsuța poștală a revistei, după obiceiul nostru de a lucra electronic. În aceeași căsuță a poposit, taman atunci, din greșeală, un text al

criticului de film Călin Stănculescu. Despre Horia Pătrașcu! Text omagial la aniversarea de 70 de ani a maestrului, ce trebuia trimis unei reviste cu specific de cinematografie și care se încheia cu un sincer: *La mulți ani, Horia!*. Deși prevenit că textul omagial nu e destinat „Lucaefărului“, dl Gelu Negrea, în calitate de secretar general de redacție, l-a oprit, cu acceptul autorului, pentru noi. Venea mînușă alături de incipitul la eseu sărbătoritului...

Specialist în Caragiale, deci avizat în legătură cu scrisorile pierdute, „fatalitate“ și „ora fatală“, adresanți necunoscuți și adrese schimbate, Gelu Negrea n-a bănuț că orologiul de la *stabilament* bătuse această oră a confuziilor și pentru noi. A potrivit frumos în pagină urarea lui Călin Stănculescu, textul lui Horia Pătrașcu ilustrat cu fotografia prozatorului și totul a apărut minunat. În același număr, o anchetă despre ecranizări menționa foarte des *Reconstituirea* ca pe unul dintre cele mai bune filme după opere literare românești. Cred că era a patra potriveală în poveste!

Îndată am primit o scrisoare electronică amuzată de la autorul eseului. Da, eseu era al lui, numele era al lui. Dar nu și... identitatea! Autorul eseului *Mocirla*

românească, apreciat de noi, și de cititori probabil, este un tînăr absolvent de Filosofie, eseist, nicidecum prozator, omonim perfect al prozatorului ce-i poate fi, după vîrstă, chiar tată! Corespondentul nostru mînușea și pentru urare: deși nu îi era adresată lui, se potrivea cu data nașterii, apropiată de aceea a celebrului său omonim. Dar, lucrul cel mai important și mai pozitiv pentru Horia-cel-Tînăr mi se pare acela că, textul însuși, prin calitatea lui, a favorizat confuzia.

Această aventură postmodernă, plină de omonimii, ciudătenii, coincidențe incredibile (Horia Pătrașcu, să recunoaștem, nu-i un nume prea comun) se termină acum provizoriu. Căci, în finalul scrisorii sale, tînărul Horia Pătrașcu îmi relatea că prietenii i-au sugerat, după așa potriveală, să se apuce de scenarii de film. Pînă o veni acel moment, părți din eseu vor mai apărea în „Lucaefărul“. Dar îl voi ruga pe autor să pună o inițială între nume și prenume. Numai că... fatalitatea nu te lasă prea ușor... s-ar putea ca onorații părinți ai celor doi Horia Pătrașcu să aibă aceeași inițială a prenumelui tatălui. Asta ar mai lipsi! Oricum, de-o fi așa, bucuroși le-om duce toate!

REDACTORII NOȘTRI despre: 1. Filmul „Reconstituirea“ 2. Edituri FĂNUȘ NEAGU 1. De ce s-a construit un regim de mare... 2. An ștept și, vorba unui cunoscut crainic dizident, să auzim numai de bine! NICHITA STĂNESCU 1. Filmul „Reconstituirea“ revină a... CĂZAR BALTAG 1. Lucian Pătrașcu este un regim excepțional... 2. Măsură oportuna să la călugăr... SĂNZIANA POP 1. Pe sînta Pătrașcu l-am apărut în...

Anchetă apărută în revista „Lucaefărul“, 1970

Acest număr este
ilustrat cu fotografii
de Ion CUCU și
Vasile BLENDEA.

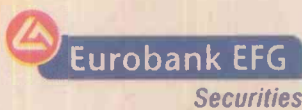
PARTENERI:

Uniunea Scriitorilor din România

Primăria Sectorului 2

GHEORGHE ȘI ASOCIAȚIA
Societate Civilă de Avocați

Asociația Euro CulturArt

CASA VERNESCU
RESTAURANT

QUEEN
INVESTMENTS INC.

CASINO PALACE
BUCHAREST

SEMICENTENAR Luceafărul 1958 - 2008

Revista „Orizont“, Timișoara
Redactor-șef adjunct: Cornel Ungureanu

În deceniile sale de glorie și de impas, revista a purtat cu sine mesajul adânc al eminescianității inalterabile. A avut o tinerețe reînnoită prin scriitori care au supraviețuit sau au câștigat bătălii memorabile, prin clasicii care au biruit interdicțiile sau prin suporterii ei credincioși. Putem să amintim un șir de nume care au intrat în literatură prin porțile ei. În acest moment aniversar, e cuviincios să numim pe Laurențiu Ulici, lider al unei literaturi demne de tinerețe vesnică, și pe Marius Tupan, un truditor care a prelungit mesajul revistei, în vremuri inconfortabile. Să le mulțumim încă o dată.

Revista „Poesis“, Satu Mare
Director: George Vulturescu

Semicentenarul „Luceafărului“ e un bun prilej de-a medita cât de importante sunt revistele de cultură pentru afirmarea și susținerea generațiilor de scriitori. Impunând „compartimente“ cu o pecete proprie, precum cronică, cărților, reacții polemice, debuturi, mentalități și istorie literară, pagini de traduceri, „Luceafărul“ a fost o oglindă mirabilă a acestei jumătăți de veac.

Am urmărit prin ani revista, am publicat în paginile ei și m-am bucurat să găsesc cronici la cărțile mele. „Linia“ Laurențiu Ulici și Marius Tupan a însemnat o deschidere spre generații dincolo de margini bucureștene, ultimul reinstituind tradiția acelor importante premii, mai ales pentru tineri. Rubrici ale unor Alexandru George, Gh. Grigurcu, Al. Cistelean, Geo Vasile, Bogdan Ghiu, Octavian Soviany mi-au atras întotdeauna interesul.

Noua echipă a „Luceafărului“ și-a păstrat colaboratorii valoroși, a atras deja noi nume, impune prin cronică literară semnată de Dan Cristea, prin zig-zagul tăios, dar plin de savoare și har al lui Horia Gârbea, cât și prin prezențele constante ale unor rubrici semnate de Gabriel Chifu, Mircea Ghițulescu, Adrian G. Romila și alții. De pe „Frontiera Poesis“ gând bun pentru cei care călătoresc sub raze de Luceafăr!

Revista „Ramuri“, Craiova

La Jubileu, redactorii revistei „Ramuri“ îi salută și îi felicită pe colegii și prietenii lor de la „Luceafărul“, publicație cu merite extraordinare în configurarea literaturii române contemporane. La mulți ani glorioși!

Revista „Contrafort“, Chișinău
Director: Vasile Gârneț; Redactor-șef: Vitalie Ciobanu

Cincizeci de ani este o aniversare frumoasă, acoperind aproape în totalitate biografia literaturii române postbelice. Este vârsta deplinei maturități, momentul când știi exact ce ai lăsat în urmă, care ți-au fost reușitele și care ți-au fost perioadele mai complicate. Urâm revistei „Luceafărul“ un parcurs cât mai frumos și mai rodnic: colaboratori valoroși și cititori devotați!

Revista „Convorbiri literare“, Iași
Redactor-șef: Cassian Maria Spiridon

Porni *Luceafărul*...
Sînt cinci decenii de cînd, înlocuind „Tînărul scriitor“, pe 1 iulie 1958 pornea să urce actuala serie a revistei „Luceafărul“.

Primele publicații cu același titlu au apărut încă la sfîrșitul secolului al XIX-lea, prima la Craiova, în 1890, circa jumătate de an, apoi la București, cu o viață și mai scurtă, cîteva săptămîni în 1900, apoi la Budapesta, între 1902-1906, unde majoritatea colaboratorilor erau din Transilvania. Între 1934-1939 migrează la Sibiu, la concurență cu altă publicație „Luceafărul“ editată la Timișoara, din 1935 pînă la finele lui 1940, dar și cu alta, cu același titlu, ce apare la Cluj în ultimele trei trimestre ale lui 1938. Publicația de la Sibiu își reia apariția din aprilie 1941 pînă în decembrie 1944 și continuă, în altă formulă redacțională pînă la sfîrșitul anului 1945. O revistă „Luceafărul“ va fi editată și la Paris, între noiembrie 1948 – mai 1949, avînd ca animatori pe N.I. Herescu, Mircea Eliade și Virgil Ierunca.

Dar singura care a avut și are o îndelungată existență este actuala serie ce

apare la București de o jumătate de veac.

Pînă la Revoluție, între redactorii-șefi care au reușit să afirme revista în plan național și să atragă colaboratori de valoare au fost Eugen Barbu (1963-1968) și Ștefan Bănulescu (1968-1972). Venirea lui Nicolae Dragoș la conducere (1974-1980), conducere preluată de Nicolae Dan Frunteală (1980-1989) a înregimentat cu totul revista ideologiei comuniste. Astfel, revista a intrat într-un nefericit con de umbră.

După căderea dictaturii, conducerea va fi preluată de regretatul Laurențiu Ulici (1990-2000), urmat de Marius Tupan (2000-2007). Revista va avea un hiatus între 1993-1995, provocat de lipsurile financiare. Transformată în Fundația „Luceafărul“ își va relua apariția săptămînală sub egida U.S.R.

Noua redacție, coordonată de Dan Cristea – director și Horia Gârbea – redactor-șef, a reușit, în scurt timp, să deschidă revista, să atragă condeie remarcabile și, ce-i mai important, să-și formeze un profil, o structură distinctă în peisajul publicistic.

De o jumătate de veac porni *Luceafărul* (și vom continua cu versurile Poetului), *Creșteau! În cer(ul literar) a lui aripe spre gloria literelor române.*

La aniversară, îi urăm *Vivat, cresca floreat!*

Revista „Euphorion“, Sibiu
Redactor-șef: Dumitru Chioaru

„Luceafărului“ de neam eminescian,
născut întîmplător budapestan,
crescut mare sibian
și făcut să fie Făt-Frumos bucureștean,

la aniversară, îi sărut numele!

PARTENERI MEDIA:

Cotidianul.ro

Studentie.ro

Radio România Cultural
București 101,3 fm

EVENIMENT
ORGANIZAT
CU SPRIJINUL:

HARO
strategy

PROIECT REALIZAT

ÎN COLABORARE CU:

Ministerul Culturii și Cultelor

în cadrul Anului European al Dialogului Intercultural

